

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la admnistr-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Constatări dureroase.

Ziua de 24 Octomvrie ni-a adus, tre-
buie, să recunoaștem, amară decepțiune.
*Alegătorii români din comitatul Aradului,
au ales în reprezentanța comitatului pe
candidații ungarilor.* Așa zic cel puțin
toate ziarele ungurești din loc, că aceștia
au fost »candidații ungarilor«. În locul a
40 membri români, al căror mandat expi-
rase, nu s'au ales decât 29. Așadară români
au ales pe unguri și prin aceasta au ară-
tat, că lor le mai place de unguri, decât
de români, că doară ungurii le vreau ro-
mânilor mai mult bine, decât frații lor ro-
mâni. Așa se vede, că țărani români pri-
vesc în unguri ființe mai superioare, decât
ce sunt ei înșiși și poate nici nu li-se pare
cu cale, ca administrația lor să nu fie un-
gurească, ci să fie românească.

Amărăciunea sufletelor acelor, cari de
ani de ani de zile se luptă pentru a îm-
prăștia noaptea, ce s'a lăsat asupra neferi-
ciților români, trebuie să fie foarte mare în
momentele acestea. Mulți poate chiar vor
desperă și am auzit glasul tremurând de
durere al unui fruntaș român, care zicea, că
poporul nostru românesc *nu este vrednic
de o soartă mai bună*, ci este merit ori să
piară în sărăcie și fărădelegi, ori să se ma-
ghiarizeze, căci *ca popor românesc nu este
capabil să trăiască.*

Este pe deplin justificată mahnirea băr-
baților, cari își jertfesc tigna vieții lor, pen-
truca să deștepte pe români la viața mai
vrednică de oameni, este pe deplin justifi-
cată durerea sufletului lor, când văd, că
zbucriumările lor sunt înzadar, că glasul lor
răsună în pustie.

Pentruca însă din rezultatul alegerilor să
putem trage concluziuni corespunzătoare a-
devărului, trebuie să analizăm cauzele, cari
au produs acel trist rezultat. Și în privința
aceasta suntem norocoși a avea la înde-
mână bogat material, deoarece de astădată
aproape în toate cercurile alegerile au fost
controlate de bărbați fruntași, cari au fost
exmiși din centru anume pentru de a stu-
dia decursul alegerilor și a face apoi raport
în cauză.

Conform deci celor experiate la fața lo-
cului putem constată înainte de toate fap-
tul, că *conducerea comitatului* și în deosebi
comitele suprem groful Károlyi Gyula și-a
făcut ambiție din aceea, ca **cu orice preț**
să culce la pământ opoziția românească din
comitat. Lupta românilor din sala congre-
gațiunii comitatenze, aceea luptă, care avea
de scop, să înalțe și *cinstea românilor* la o
treaptă cu cea a ungarilor, aceea luptă, care
voia să *ușureze greutățile* cele multe, ce
apasă asupra oamenilor săraci din comitat,
aceea luptă, care era să *rupă coarneau* a-
celor administratori, cari nu știu altăce, de
cât să croiască pedepse îngrozitoare asupra
nefericitului popor, aceea luptă a scos din
sărite pe domnii din fruntea comitatului și

ei au dat poruncă aspră, că *orice s'ar în-
tâmplă* candidații români trebuie să cadă.

Astfel fibraele au umblat din sat în sat,
notarii au umblat din casă în casă. Româ-
mânii au fost pe deoparte înfricați cu su-
medenii de pedepse, pentrucă au gunoi în
curte, pentrucă căpița de fân este prea a-
proape de grajd ori de casă, pentrucă cănele
umblă pe drum fără botniță și o mie de
alte pricini pentru asuprirea nefericiților să-
teni. Pe de altă parte notarii le făgăduiau
cerul și pământul, marea cu sarea, dacă vor
veni să voteze pe *candidații ungarilor.* »Nu va
lasăți seva bolunzăscă nici vă ascultați de
mincinosi, ce veniti cu acela în fatia mea
sa vedeti ca cine minti este cacand sunteți
în nacăs inglobe si alte lipse la mine aler-
gati si pana astaz vam ascultat cu drag«.

Astfel scrie într'o scrisoare trimisă tutu-
ror alegătorilor din *Tótvárad* 1907 X 21
»Tomutia Vasiliu, notár« și apoi iar în alta
din *Tótvárad* 1907 X/17 »acuma insava
Zic aveti incredere în mine **Eu va Scot
din nacas** da nu care va bolonzeste si
apoi candor **veni pedepsele** nuva Cu-
noste«, acuma însă subscrie »Tomutia Vazu,
notár«, acela, care a crescut cu prescură
românească și nu și-a ținut limba maicii sale
de vrednică, pentruca să o poată vorbi și
scrie cum se cuvine și să nu o batjoco-
rească.

Și astfel vor fi vorbit notarii prin toate
satele despre »*când vor veni pedepsele*«.

Au venit apoi șumarii pădurilor erariale
și li-au făgăduit lemne și iarbă și toate bu-
nătățile acelor, cari vor țineă cu »candidații
ungurilor«, iar celorlalți le vor muri vitele
de foame în grajd și vai și amar de ca-
pul lor.

Au venit spăhiile și au făgăduit pămân-
turi în parte și pășune românilor, cari vor
țineă cu ei. Au venit geandarmii și au făcut,
cum ei știu să facă. Au venit birtașii cu
darul otrăvit și toate lighioanele spurcate
s'au pus pe sufletul nefericiților săteni.

Și în fața tuturor acestor ademeniri și
amenințări, în fața momelilor, în fața ma-
monului, în fața făgăduințelor de muncă și
câștig, în fața sulitelor strălucitoare, singura
noastră armă a fost: *puterea cuvântului.* La
alegere români au fost aduși având în frun-
tea lor geandarmi, iar în urma lor pădurarii
ori organele polițiale ale comunelor.

Eată una dintre cauzele, care a pricinuit
ziua de 24 Octomvrie.

A sosit apoi ziua alegerii. Aproape nică-
iri nu ni au admis bărbații noștri de incre-
dere. Au făcut deci alegerea și scrutinul
fără absolut nici o controlă. Pretutindenea
ca să ajungi în sala de votare, trebuia să
treci prin o altă odaie închisă, unde ușa la
întrare o deschidea notariul, care îl lucră
pe alegator și se interesă de ședula, pe care
avea să o depună în urnă. În multe locuri
scrutiniul s'a făcut cu ușile încuiate având
de față numai bărbații de încredere ai par-
tidului dela putere.

Lată a două cauză a zilei de 24 Octom-
vrie.

Venim însă la conducătorii firești ai po-
porului: preoți și învățători. Cu adâncă măh-
nire sufletească trebuie să constatăm, că în
cele mai multe locuri preoțimea n'a stat la
culmea chemării sale, ba din contră în unele
locuri pe sub mână, chiar fățiș preoții s'au
făcut agenții stăpânirii.

Congrua le-a infectat sufletul. Motivul
acesta este însă șubred și prost pretext
pentru imoralitatea acelor preoți, căci ei
bine știu, că congrua nu li-se poate lua, de-
cât numai pentru purtare imorală, nu pentru
părerile și activitatea lor politică. Au fost
preoți în trecut, cărora li-s'a făcut proces
pentru acțiuni politice, dar tuturor acestora
ulterior li-s'a asemnat ajutorul de stat și
numai acelor li-s'a luat, cari au fost osân-
diți pentru crime ordinare, ori trangresiuni
grave și dovedite încontra ordinii publice.

Am avut ocaziuni a ne convinge, că po-
porul în multe părți și-a pierdut încrederea
în preoțime. În multe sate poporul începe a
urî pe preoți, pentrucă aceștia nu se mai
consideră pe sine păstori, ci simpli funcțio-
nari, cari fac trafică din chiemarea lor și se
dau coadă la topor, ca să fie bine primiți
în societatea »domnilor«. Dacă lucrurile
vor merge astfel mai departe, atunci vom fi
siliți și noi a lua apărarea poporului în-
contra preoților, cari își uită de chiemarea
lor. La tot cazul însă de aci nainte vom
înfieră cu ștampila rușinei pe preoții, cari
părăsesc cauza națională a poporului și vom
conlucra într'acolo, ca astfel de preoți să
nu mai fie admiși la altarele strămoșești, ci
să trăiască, dacă pot, din fărâmaturile gu-
vernului. Decât cu așa păstori, mai bine
fără ei.

Învățătorii sunt intimidăți de legea lui Ap-
ponyi. Absolut fără nici un motiv. Insus
ministrul Apponyi a declarat în plin parla-
ment, că pentru părerile sale politice nici
unui învățător nu i-se poate întâmplă nici
cel mai mic rău și dacă învățătorii de stat
la alegeri pot umblă din casă în casă pen-
tru de a lumina pe alegători asupra dato-
rințelor lor cetățenești, asemenea o poate
face aceasta, — între limitele legilor, bine
înțeles, — oricare alt învățător. Frica prea
mare dejosește pe om și la orice caz, preoții
noștri și învățătorii noștri sunt români, cari
trebuie să aducă orișice jertfă pe altarul na-
țiunii lor, căci în cazul contrar sunt oameni
fără caracter, cari mai ales pentru slujba
preoțească și învățătorescă nu se potrivesc.

Ori cum am privi însă lucrurile, trebuie
să o spunem, că cea mai de căpetenie
cauză a dezastrului dela 24 Octomvrie este
însuși poporul. Un popor cu conștiența de
sine, un popor luminat nu se lasă dus la
urnă ca o turmă de oi, de jandarmi și șu-
mari, nu se lasă terorizat de amenințări
fără nici un temei, nu se lasă tras pe
sfoară de făgăduielile proaste.

Trebuie să o recunoaștem cu adâncă
păreră de rău, că poporul românesc din

comitatul Aradului n'a ajuns la conștiință națională, nici la conștiință politică. Masele mari nu știu ce fac atunci, când își dau votul lor pentru un deputat dietal, ori un reprezentant comitatens. Mulțimea sâtenilor români își vede numai năcazurile sale zilnice și nu are ațintită privirea sa asupra chestiunii celei mari a națiunii românești, ea vede în deputat pe omul, care îi poate face plânsori, care îi exoperează scutirea dela cătanie, ori tratament mai bun din partea rotarului ori a fibirăului, iar în reprezentantul comitatens vede pe prietenul domnilor, cari pentru bani grei îi dau pășune, pământ în arândă, lemne ori bani pe camătă mare și îi dă muncă grea pentru plată puțină. Nu s'a întărit încă în poporul nostru acea convingere politică, că îmbunătățirea radicală a sorței mizere, în care se află, nu se poate face, decât atunci când poporul românesc însuș va ajunge stăpân peste soarta sa, peste interesele sale materiale și culturale. — Poporul românesc n'a ajuns încă să știe, că nu se poate mântui de robia, în care a ajuns până când va suferi, ca toate treburile lui să fie date în grija străinilor.

Sunt multe sate, în cari nu intră nici o foaie românească. Abia dacă 20 la sută dintre români știu scrie și ceti.

Economia rațională le este necunoscută. În grădini crește polomidă. Fărădelegile usucă poporul. Alcoolismul înfricoșat începe să secere victimele sale. Mai ales pe valea Murășului sporesc prin școli elevii diformați, surzi și tâmpiți, feții părinților alcoolști. Iată ce bine ni a făcut stăpânirea, căreia ne-am dat și ne dăm voturile noastre, iar preoțimea și învățătorimea n'a făcut nici măcar cea mai mică încercare, ca să oprească puvoii acesta de răutăți ce a dat asupra nefericitului nostru popor.

Acestea sunt cauzele zilei dela 24 Octombrie.

Am făcut aci diagnoza. Poate că nu este de tot completă. La tot cazul însă cuprinde indiciile răului. Rămâne acum în

datorința celor chemați să se adune la sfat și să chibzuiască asupra medicamentelor, cari pot să fie potrivite pentru vindecarea bolnavului.

Din cameră. Ședința de ieri a camerei s'a început la 12 ore. La ordinea zilei au fost raportate comisiilor. Proxima ședință va avea loc Marți, când se va începe discuția asupra proiectului de indemnizare.

Chestia băncii naționale. Ziarul »Magyarország« de azi aduce știrea, că partidul independist ar fi căzut de acord cu guvernul în chestia băncii naționale și a transacțiunii peste tot. »Magyarország« speră, că la 1910 se va înființa neapărat banca națională maghiară.

Conferința episcopilor catolici, care a avut loc în palatul din Buda al primatului Vaszary, s'a terminat ieri. Obiectul principal dela ordinea de zi a fost, precum am amintit, chestia congruei. S'a enunțat, că nu se va face deosebire între preoții romano și greco-catolici cu privire la distribuția congruei.

Comisia a patra cenzurătoare a camerei ține azi la 11 ore ședință, ca să aleagă referent în chestia mandatului părintelui dr. Vasile Lucacu.

Boala Majestății Sale.

Se vestește din Schönbrunn: Fiindcă din cauza convalescenței M. Sale medicii nu mai dau buletine de aici înainte, nici aici nu se vor mai afixa buletine.

Din Viena ni-se vestește:

Din Schönbrunn a sosit azi o știre foarte îmbucurătoare. M. Sa se apropie de vindecare. Acest fapt îl ilustrează știrea simplă, care s'a dat azi în locul buletinului medical, care e următoarea: Fiindcă reconvașcența M. Sale e în progres, nu mai e nevoie de constatări medicale, vor înceta și buletinele. M. Sa a avut o noapte bună, deși somnul nu i-a fost așa de profund ca în noaptea

precedentă. Azi noapte s'au ivit câteva atacuri mai ușoare de tuse, cari însă au durat numai câteva minute și după ele a urmat un somn liniștit. Azi dimineată M. Sa s'a sculat vioiu și 'n putere.

Lueger despre transacție.

Vineri s'a început cetirea proiectului compromisului austro-ungar. Dintre vorbirile rostite mai însemnată e a lui dr. Carl Lueger. Din discursul său reiese, că dacă se vor face concesiile partidului creștin-social, nu vor face greutate guvernului, — ceea ce probabil se va întâmpla, căci până acum s'au ținut multe sfaturi între ministrul președinte Beck și capiul partidului creștin-social, care de altfel e primul ca număr în parlament, deci și cu mai multe pretenziuni. Dăm mai la vale acest discurs, mai ales pentru că Lueger a mai accentuat încă odată, din forul cel mai înalt, simpatia pentru noi naționalitățile și în special pentru noi românii de aici, ca și din România.

Lueger recunoaște, că proiectele transacțiunii conțin numeroase favoruri pentru Austria, au însă multe părți, cari trebuiesc lămurite. Partidul socialist creștin va lua poziție față cu transacțiunea numai după ce vor da aceste lămuriri și după ce proiectele se vor desbata în comisiuni. Cu atât mai mult se văd nevoiți să porceadă astfel, cu cât vorbirile ministrilor Kossuth și Wekerle sunt în unele părți diametral opuse cu vorbirile ministrilor austriaci. Noi vrem să știm, cari ministri au spus adevărul. (Haritate). O altă împrejurare, care aruncă bănuială asupra transacțiunii, este aceea, că politicienii maghiari ori mai bine zis iudeo-maghiari, au rămas pe lângă vechea lor politică de spoliare. Oratorul se provoacă la *tratamentul de necrezut față cu deputații naționalităților nemaghiare, pe cari îi împiedică cu forța în împlinirea activității lor de deputați.* Se provoacă de asemenea și la garanțiile constituționale, pe cari Austria le dă maghiarilor ca preț pentru a primi transacțiunea. Înaintea noastră, a austriacilor, zice Lueger, nu poate fi indiferent, dacă regele apostolic din mila lui Dumnezeu se va face rege din mila lui Kossuth. Nu ne poate fi irelevant, dacă puterea regelui trece în mâna guvernului unguresc.

Partidul oratorului e nedumirit și în chestiile

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

CUGETĂRI.

Culese de Hortense B.

În dragoste învingerea este totdeauna a celuiia, care iubește mai puțin; el învinge pe acela, care iubește mai mult.

Căsătoria trebuie să se bazeze pe un contract atât de conștiu, încât să eschidă orice pericol.

A înțelege pe oameni e a ierta mulțimea păcatelor.

Când omul are să ascundă ceva și însuși de sine, atunci judecățile ce le aduce, sunt departe de adevăr.

În inima oamenilor pentru credință este loc destul, convingerea însă abia are teren.

M. Gorki.

Se poate oare hotărî, că adevărat omul, în care punct al vieții să-și oprească fericirea?

Visarea are două cărări, una duce la extrem și nefericire, cealaltă te înalță și mângâie.

br. Eötvös.

Simpatia poate exista fără reciprocitate, prietănia însă niciodată: acest sentiment e bazat pe schimb și se poate lua drept contract bilateral, se înțelege cel mai mare contract.

Numai pentru acele năcazuri compătîmim pe alții, contra cărora nici noi nu suntem asigurați.

Mila ce o simțim văzând suferințele altora, o modifică nu mulțimea lor, ci acel sentiment, care după propunerea noastră zguduie sufletul celui ce suferă.

Rousseau.

Câtă vreme omul trăiește, nu-și cuprinde propria existență. E ca un sunet ce-l auzi din departare, pe care numai după o vreme îl înțelegi.

Turgeneff.

Femeia la casa ei să fie umbră curată și nu simplu echou. Umbra are numai forma pe care corpul i-o dă, echoul nu zice nimic altceva decât ce să cere dela el.

Pan Hvei Pan.*

*) Una dintre cele mai mari scriitoare ale chinezilor. A trăit pe la a. 90 d. Hr. (Nota trad.)

Viața corpului e un rău și o minciună. Pentru aceia e un bine delăturarea ei, un bine pe care trebuie să-l dorim.

Socrates.

Vieața e un ce, ce n'ar trebui să fie, e un rău, și trecerea în moarte e singurul bine în vieață.

Schopenhauer.

Toate în lume: nebunie, înțelepciune, bogăție, mizerie, bucurie, durere, toate sunt nimic.

Omul moare și ce rămâne în urma lui? Nimic.

Solomon.

E imposibil a trăi cu deplina conștiință, că suferințele, slăbiciunile, moartea: nu le putem învinge. Trebuie deci să ne eliberăm de vieață, de toate posibilitățile vieții.

Buddha.

Credința este nu numai convingerea despre existența celor nevăzute, nu este nici relațiunea omului către Dumnezeu, nu, — trebuie definită credința și după aceea definit pe Dumnezeu, nu însă definită credința prin Dumnezeu, — credința nici nu este numai o simplă învoială a omului, că adevărat să crează numai tot ceea ce i-se spune. Credința este cunoștința despre însemnătatea vieții, o cunoștință care face posibilă ca omul să nu-și ia singur vieața, ci să trăiască.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sate de medic. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmaci. La târgulă să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

militare. Și în privința aceasta cere declarație deplin liniștitoare, conform căreia Austriai nu va mai face concesii militare maghiarilor. Nouă ne trebuie armată austro-ungară, de armata lui Kossuth n'avem nevoie. (Aprobări). Cerem mai departe declarație liniștitoare și cu privire la împrumutul, că în cele mai însemnate posturi de ambasadori nu vor fi numiți tot maghiari. În privința aceasta se fac greșeli grosolane, mai ales în statele balcanice. În Balcani e necesar ca organele diplomatice respective să cunoască interesele popoarelor balcanice, și în special pe ale popoarelor slave și să deștepte în aceste popoare interes cât mai mare față cu Austria.

Ambasadorul din Constantinopol marchizul Pallavicini e un »maghiaron« de cea mai rea specie; maghiaron nu ungar, căci Pallavicini sună italienește, nu ungurește. Cu el mi s'a întâmplat ceva deosebit în București. Știți, că eu am fost la București, mărturisesc pe față, pentru că să intru în legături cu oamenii politici de acolo, căci simpatia mea e pe partea românilor. Câte s'au încercat să mă împedecă de a mă duce la București, dar tot m'am dus. În București m'am întâlnit cu Pallavicini, care mi a zis, că ușor s'ar fi putut întâmpla o nenorocire, o vârsare de sânge din cauza mea. L-am întrebat că sângele cui s'ar fi vârsat? Mi a răspuns, că »sângele coloniei ungurești din București«. L-am răspuns: Cum poate vorbi despre așa ceva? Unguri sunt puțini în București, dar sunt mulți jidani din Pesta, iar aceia vor fugi cu siguranță îndată ce vor auzi de »sânge«, până acolo unde vor fi la adăpost.

Cerem rezolvirea chestiei bosniace; cerem siguranță în privința băncii. Să poftescă ungurii s'o ceră dacă au curaj. Iar austriacii cari cumpără hârtii ungurești ar trebui bătuti cu nuiaua. Ungurii ne amenință, că aceasta va fi ultima tranșă. Dar să nu prea vorbească mult, căci se vor pomeni că n'o au nici pe aceasta. Nu cred însă să vrea așa ceva.

Eu am spus totdeauna, nu »jos cu Ungaria«, ci »jos cu clica trădătoare iudeo maghiară«. Noi nu voim lupta, dar de ne vor sili la luptă vom purta o în modul cel mai energic și fără cruțare.

Acestea sunt motivele pentru cari nu ne putem decide să votăm tranșă, dar nici să fim contra ei.

Nu ne putem învoi, ca Bosnia și Herțegovina să devină teritorii maghiare.

Oratorul sperază, că ministrii vor da în comisiuni lămuririle necesare cu cea mai mare sinceritate.

Credința este puterea vieții.

Dacă omul trăește, crede în ceva. Dacă el n'ar crede că pentru ceva trebuie să trăească, n'ar mai trăi. Și fiindcă fantomul sfârșitului nu-l vede și nu-l înțelege, trebuie prin urmare să creadă în nesfârșit, căci fără credință nu poți trăi.

În lume se întâmplă toate prin voința aceluia, care ne lasă să muncim în viață, pentru îndeplinirea unui scop, pe care nu-l cunoaștem. Pentru a prinde speranță că vom înțelege acest scop trebuie în toate lucrurile să l'escrităm și să facem aceea ce ni se cere. Dacă voi ezită să fac ceea ce se așteaptă dela mine, nu voi înțelege niciodată ce să cere dela mine și mult mai puțin ceea ce să așteaptă dela noi toți și dela lumea întreagă. Tolstoi.

Cugetări și meditații.

De Viora din Bihor.

Suntem setoși în dureri mari de cuvinte mângâioase; și totuși... toate mângâierile din lume nu ne pot rescumpără durerea încercată!

Ori câți copii să aibă o mamă, sunt rupți din

Ungurii îl făcuseră pe dr. Lueger bolnav, orb și nebun, iar acum îi face el să se încălzească, jucând cum nu le place.

Urgia vremii.

Stăpânirea kossuthistă își arată tot mai mult colții față de cetățenii statului de altă naționalitate și cu tot felul de pretexte se năpustește asupra agonisei bieților oameni, să-i zrobească economic și să-i facă pe toți să ia drumul Americii.

În părțile marginene ale Ardealului, pela granițele cu România unde e mai compact neamul nostru, acolo și-a înfipt mai adânc ghiarele, acolo urgia apasă și strivește fără milă. Anume românii din marginime fiindcă n'au pământ să ocupe cu economia de vite; când năpasta le bate la ușe mai vând câte o vită și plătesc birul, cumpără mălai și-i ajută în gospodărie. Fiindcă pământ e prea puțin și mai toți munții sunt sau ai sașilor, sau ai statului, sau sunt plantați (și legea silvică e aspră) din străbuni au luat obiceiul să ducă vitele peste vară la pășunit în munții României, iar toamna să le aducă acasă unde le ierneză. Anul acesta după ce a eliberat toate certificatele de vamă, au trecut vitele iar la pășunit în România, unde au stat până s'a gătat pășunea, însă când să le aducă acasă iacă solgăbirii cu ordinațiunea ministrului de agricultură: »că n'au voie să le aducă peste graniță acasă« și au pus ca motiv, că ar fi boală în România, lucru neadevărat. Au umblat bieții români necăjiți în deputațiune pela alișpan, pela ministru; au venit cu promisiunea că se va face și au așteptat. Târziu a ieșit un comisar pela graniță, a văzut nenorocirea bieților români, cari așteptau să le sloboadă vitele pentru că în munți mureau de foame neavând pășune, au așteptat seduși de minciună două luni în continuu și nici astăzi nu s'au lăsat vitele. Și acuma vitele stau pe plaiurile arse și brumate fără fir de iarbă.

Nu poate nimenea să-i facă idee cât amar și desnădejde e în părțile marginene,

unde zeci de mii de vită stau să piară și unde cei mai mulți atâta avut au: câteva capete de vite. Numai în părțile brănene sunt peste 15 mii vite în România la pășune. Dacă le pier vitele, nu mai rămân cu nimic.

Practica religioasă.

De Ioan Slavici.

II.

(Urmare și fine).

Făcută după rânduiala bisericii răsăritene, slujba dumnezească e bogată în forme și în toate amănuntele ei mai curată și mai frumoasă decât în ori și care altă biserică; vorba e însă, cum e executată de ceice iau parte la ea, și în practica cultului se petrec în biserică noastră adeseori lucruri, care l'răsvătesc pe creștinul evlavios.

Iară vina numai în foarte puține cazuri e a preotului.

Am auzit odată povestea cu actrița, care, fiind nevoită să cânte în teatrul gol pentru regele Ludovic II de Bavaria, a fost înăbușită în cele din urmă de plâns.

Nu poate nici preotul să slujască după cuviință într'o biserică goală, și nu mai ales într'una plină de oameni, care n'au venit să-l asculte. Numai pentru cei fără credință e »religiunea afacere particulară«: credincioșii se simt părți dintr'un mare trup bisericesc, lucrează împreună și se risipesc înspăimântați, dacă în timpul acesta nu mai e destulă vieță organică.

Mai are apoi credinciosul trebuință de povățuirea duhovnicească a unor preoți respectați, care îi inspiră încrederea cuvenită și sunt în stare să-l lumineze, să-i deie îndrumare, să-i fie sprîfinitori morali și să-l mângâie și stăpânească în viața lui sufletească.

Ne găsim în biserică noastră nici acest razăm duhovnicesc, mulți credincioși își pietrec viața în grea luptă cu sine înșiși, ispitiți mereu de gândul, că nu le rămâne decât să-și caute mântuirea în biserică.

Deși om fără chemare duhovnicească, am luat, cum vor fi luat și alții, parte la asemenea lupte și, apărând ortodoxia, am avut mângâierea de a fi ieșit învingător, dar și durerea de a fi învins — fiindcă cei cu chemarea duhovnicească erau nepăsători. Lumea se alarmează când vre-un suflet mai mult ori mai puțin nevinovat a fost »amăgit« și s'a lăpădat de biserică noastră. Am avut din cauza unor asemenea convertiri campanii

al ei suflet; piere unul, piere o bucată din sufletul ei!

Multe dureri sunt și atât de diferite; ele să înțâlnesc însă într'un punct, singurul mântuitor: credința în Providență. Asta ne dă putere, în lipsa căreia am peri. Cu cât e mai de nesuportat durerea, cu atât mai intensiv recurgem la acel mijloc de scăpare!... Și până când durerea și credința să măsoară cu egale puteri, să susțină echilibrul sufletului; scade una, neapărat învinge cealaltă, — și reese ori un triumf mântuitor, ori duce la a întunecimei neagră veșnicie!...

O femeie fie gingașă, dar nu abuzeze, ce ușor pierire i ar aduce; fie cuminte, fără ca stoisimul să o desbrace de gingașie; iar ca să afie calea de mijloc, stee-i la îndemână — inteligența!...

Etatea și mintea totdeauna fină pas, — atunci te vei feri!

A trezi amor, fără a-i răspunde, e o crimă, ce n'o să se ierte!

O luptă e viața și-i victorie a lupta; cel laș se retrage, căci — e mai bine așa!...

Viața? Ce-i viața? Lume te întreb! Desfă-mi a ei problemă! Răspunde! Răspunde-mi! — Tu taci, — ca mine, sermana de tine și te cutremuri... A vieții deslegare e — moartea! Ce crud adevăr, mai ales pentru cei ce-s — fericiți!

Religiunea și știința treptat înainteze mână 'n mână, ca dulci surori, nu emuleze ele să se întreacă...

...Știința de-l va dobori al omenimei credeu, nimicirea i-ar provoca!... Scrutările prea multe nu-i suflet să le suporte... și cu aripi înainte cum s'ar mai înălță?... El cade și pere în veșnica întunecime, unde nu mai e scăpare, nici leac, nici alinare... Unde nici a științei binevoitoare licărire să pătrundă în veci nu va mai putea!...

...Lăsați-ni o credință, nu-i micșorați mărirea... atei de sunteți, afia-veți la urmă unde-i mântuirea! Și cu a științei flacăra scruiând, da-veți de ea odată, de nu altcum — stingându-vă... cu toate ce-s pe lume, cu ce ai avut mai scump, mai drag pe acest pământ!

...Fugiți însă de acel credeu, ce mintea ar vrea să o încătușe, lăntuind sufletul de-a fanaticismului bârnă!...

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás maeștru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-ut. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatak.

violente, cum a fost nu de mult cea pornită contra Monseniorului Netzhammer, ba chiar și procese șgomotoase. Ce faci însă când ți-se face obiecțiunea, că în toate aceste vorba nu e de apărarea ortodoxiei, ci de înăbușirea ori și cărei propagande religioase! ?

Dacă nu de aceasta ar fi vorba, așa se zice, s'ar fi făcut ori s'ar face ceva, ca biserica română să aibă și ea propagatori ori, cel puțin apărătorii ei autorizați, bine pregătiți și știuți de toată lumea, ca ori-și-cine să-i poată găsi, când are nevoie de ajutorul lor.

Ce facem noi, oamenii nechiemați, nepregătiți și lipsiți de autoritate, când vr'un coreligionar al nostru ni-se plânge, că se teme să meargă la biserică și ne întrebă, care anume e biserica, la care s'ar putea duce fără de temerea de a fi jignit în simțământul lui religios? ?

Ce facem când ne întrebă, care anume e preotul, pe care putem să i-l recomandăm ca duhovnic și povătuitor sufletească? ?

Ce facem când el ne roagă să-l dumerim asupra v'unei enciclice ca cea emisă nu de mult de Sf. Sinod care zice:

»Iar de veți sărbători asemenea sărbători păgânești, să știți, că păgâni sunteți și lăpădați de sf. noastră lege. Să știți, că nu veți mai primi dela biserică sau dela preoți nici botez, nici împărțisanie, nici slujbă pentru voi și pentru fiii voștri.

Aceasta după puțină noastră pricepere e o excomunicare în toată regula, pe care nu Duhul Sfânt a inspirat-o, ci stăpânirea lumească a poruncit-o.

Ceice vor avea să constate vinovăția și să le refuze vinovaților botezul, împărțisania, sfeștania, mirul, cununia, maslul ori prohodul sunt fără îndoială preoții, pe cari îi avem. Cum anume vor face ei constatarea aceasta și cari sunt garanțiile cari ni-se dau, că nu vor greși și nu vor abuză de această putere discreționară, pedepsind și pe cei nevinovați ori nepedepsind pe toți vinovați? ?

Chiar dacă ni-s'ar putea da asemenea garanții, am înțelege să fie pedepsiți ceice nu-și botează copiii la timp, nu-i duc la biserică ori ceice nu se comunică, dar conștiința noastră creștinească nu se poate împăca cu gândul, ca frații noștri și fiii lor să fie lipsiți de botez ori de cuminecătura numai și numai pentru că într-o zi oarecare n'au ieșit la lucru.

Cine are să ne dumirească? ?

După simțământul nostru, școala despărțită de biserică e o nenorocire. Chiar împăcându-ne însă cu gândul, că nu mai putem să avem o școală creștinească, ne întrebăm în fiecare zi: Se potrivește oare cu spiritul bisericii noastre și cu interesele ei de conservare, că în școlile primare și învățământul religios să fie predat de niște învățători, cari nu au nici o legătură cu biserica, n'au primit binecuvântarea arhierescă pentru îndrumarea sufletelor spre viațuire creștinească, nu iau dimpreună cu copiii parte la practica religioasă și nu ne dau nici o garanție, că voiesc și sunt în stare să le dea copiilor o educațiune religioasă? ?

Ne mai întrebăm, dacă profesorii de religione, pe care îi avem la școlile secundare și la cele speciale, sunt ei numai instructori ori totodată și educători și, așa, cum sunt aleși și instituți, pot ori nu să îndrumeze tinerimea păstorită de dânsii spre viațuire creștinească și să ne dea garanții, că silințele lor n'au să rămâie zadarnice! ?

Cu atât mai vârtos ne întrebăm, dacă seminarele noastre așa cum sunt organizate, cu programele lor de studii, cu profesorii ce li-s'au dat, cu băeții îmbrăcați militărește și deprinși a purta chipiul pe ureche și cu îndrumarea educativă ce se dă într'însele, sunt ori nu așezăminte bisericesti ori pepiniere de agenți publici.

Ne întrebăm apoi, dacă preoții scoși de sub ascultarea Arhierilor săi și puși ca ori-și-care alți dirigători sub stăpânirea lumească, așa, cum sunt aleși, instituți și tratați, mai sunt ori nu adevărați preoți.

Ne întrebăm, în sfârșit, dacă Arhierii noștri aleși de oameni, care ei înșiși n'au fost aleși ca creștini buni și dintre cari mulți nici nu mai sunt creștini, sunt ori nu Arhierii după rânduiala sfinților Părinți ai bisericii noastre și dacă, în pozițiunea ce li-s'a creat, pot ori nu să păstorească după voința Domnului turma creștinească.

Ne întrebăm noi cei ce mai stăruim în credință și, fiindcă nimeni nu-și dă silința de a ne dumiri, azi se lăpădă unul mâne altul de biserică și tot mai mult se întinde necredința în cei rămași.

Au să se îmbărbăteze cărturarilor noștri bisericesti, și Arhierii noștri au să-și facă datoria dumirindu-ne.

Ori și cât de mult ar fi pornit spre rele omul, el poate să și pună însuși frâu și e cu putință o lume bună, în care oamenii își dau silința de a-și face unii altora viața plăcută, cel tare ajută pe cel slab, cel deștept luminează pe cel mărginit și cel slab ori mărginit nu urăște pe cel mai presus de dânsul, ci își ridică privirea cu dragoste sfioasă la el. La această mai bună viațuire împreună numai creștinismul adevărat poate să ne ducă.

Dumnezeu a împodobit țara noastră cu frumuseți mari, ni-a dat bogății nemăsurate și a înestrat pe poporul nostru cu destoinicii alese: nu avem decât să ridicăm pe preoții noștri, să-i spălăm și să-i punem la locul ce li-se cuvine nu ca oameni, ci ca preoți ai bisericii noastre, să le lăsăm Arhierilor noștri puterea, pe care o au ca purtători și împărțitori ai darului, și într'un timp mai scurt decum vor fi crezând mulți vom ajunge prin credința vie, care naște fapte, la buna viațuire împreună, de care toți însetăm.

Trebuie însă să ne căim și să o voim aceasta cu tot dinadinsul, să ne lăpădăm din dragoste către urmașii noștri fiecare de sine însuși și să ne spășim prin jertfe de bună voie păcatele.

Alegerile în comitat.

În cercul electoral Nădab-Cinteiu pentru congregație a reușit lista națională, fiind aleși dr. George Popovici, adv. în Chișineu cu 80 voturi și Ioan Mladin, jude comunal în Nădab cu 83 voturi contra alor 59 voturi date lui Szkalla Antal și 46 voturi date celui mai renegat notar român, Guj Miklós, ales din milă acum la bătrânețe de notar comunal, tocmai fiindcă a fost român.

Alegătorii din Nădab și de astădată s'au arătat de oameni cu simț pentru cauza națională, căci dintre 77 voturi românești abia 10—11 s'au dat pentru lista domnilor. Din Cinteiu de tot numai 52 alegători au votat, ceilalți 61 au rămas acasă. Semn bun, că în Cinteiu s'a spart ghiata, căci vr'o 20 alegători, pe lângă toate sforțările lui Guj Miklós și ale lui Ilona Iacob, au votat cu lista națională. Că cinteienii încep a se trezi, e meritul bravului tinăr învățător Ioan Popovici, care singur s'a luptat contra domnilor, deoarece preot încă nu au.

Nădăbanii cu deosebire s'au purtat foarte brav, deși e timpul lucrului de câmp, s'au grăbit să vină la urnă, pe unii cari erau în țarină i-au adus cu trăsura tinărul cleric abs. Cornel Popescu și zelosul învățător Dimitrie Boariu. O satisfacție pentru noi, că generația mai tinără nu trebuie îndemnată să vină la alegere, ci dincontră ei de ei se îndeamnă a nu rămânea acasă.

Președintele alegerii a fost dr. Patkós Gábor, medic cercual din Chișineu, bărbați de încredere din partea nadabanilor au fost: dr. Cornel Ardelean și Dimitrie Muscan, iar din partea cinteienilor: Stern Lipót și Dudaș Savu, denumiți din partea președintelui, căci cinteienii nefiind organizați, nu s'au prezentat la timp și nu a fost cine să aleagă bărbați de încredere. Alegerea a decurs în cea mai frumoasă ordine, fără nici un incident.

Notarul Guj Miklós era p'aci să pleznească de năcaz pe învățători, că-i vedea umblând printre alegători, dar nu a putut să facă nimic, ci a înjurat una, așa cum nici un porcar nu știe și anume la adresa învățătorilor. Alegerea va fi apelată de el, pe baza că învățătorii au corțesit ziua și noaptea, alt motiv nu poate avea, ceace și președintele i-a spus, care altcum s'a purtat foarte corect și imparțial.

Din Comlăuș primim următoarele: Cu multă durere sufletească trebuie să vă împărțesc căderea listei noastre din Comlăuș! Vina o poartă însăș țărâtimea mai de frunte, care, dacă a candidat feciorul judei, noi cei naționali am pierdut terenul de a mai putea face ceva în interesul cauzei!

»Adalmașuri!« întocmai ca la alegerile de deputat, iar terorismul aparatului oficios a fost la culme. Opt poliști păzeau turma de români ajunsă în ghiarele celor interesați pentru reușita fiului judei candidat alături cu protopretorele!

Din partea românilor de bine s'au încercat toate, dar tot a fost zadarnic. Mai pe larg tractez cazul

special numai pentru Comlăuș în alt articol, destinat pentru proximal număr popular!

Dela Boroș-Sebiș ni-se scrie: Am căzut, cădere rușinoasă, și aceasta trebuie să o atribuim atât terorismului nemai pomenit, cât părinților Tirla din Slatina, care și a vândut turma: el n'a venit la vot și Ardelean din Nadalbești Susani care și azi Vineri d. a. e încă tot în birt, iar turma a dat o lupilor. Bine s'au purtat Ignești, Prezești, Donceni și oparte din Buhani, Dezna; majoritatea a fost cu 172 voturi pe partea lor; chiar comunele părinților de sus, cari după informațiuni sigure nu au spus alegătorilor absolut nimica de lista națională.

Din Pâncota ni-se scrie: N'am fost lăsați să punem membrii de încredere. Am observat apoi o absolută nepăsare din partea unor preoți, o noare puținelor excepțiuni. Nația era furioasă, puțin a lipsit să se producă o încăierare. Cherechenii s'au vândut mai mult de jumătate. Cei din Pâncota și Seleuș s'au purtat bine.

Alegerile din Bihor.

Alegerea în cercul Beliu (Beél) com. Bihor s'a ținut în 24 l. c.

Fiindcă întreg cercul e locuit de români, comitetul național a aflat de bine să candideze doi români, pe dr. Ardelean Isaia și pe Vasiliu Plăstin. Candidatura deja cu două săptămâni mai înainte a fost notificată clerului gr. or. din cerc spre cuvenită acomodare. Clerul nici habar n'a avut de cauză, afară de onoratul domn preot Stan din Arkis, care cu toată dragostea de neam s'a interesat de cauză. Ba au fost unii, cari nu s'au jenat a spune pe față că ținuta lor o fac pendentă dela informațiunile notarilor. Ba pentru a ne mai slăbi preotul gr-or din Beliu Georgiu Molnar a pășit cu alt candidat și așa apoi ambii candidați români au căzut.

Din România.

Comiunea parlamentară pentru reformele agrare se va întruni între 20 și 25 Oct.

Sesiunea ordinară de toamnă a sfântului Sinod s'a deschis cu solemnitatea obișnuită.

La orele 9 s'a oficiat un serviciu divin la mitropolie, iar la orele 10 membrii sfântului Sinod s'au întrunit în localul propriu din strada Labirint.

Di Haret, ministru al cultelor, a dat cetire Mesagiului de deschidere.

Piatra fundamentală a noiei școale de cavalerie ce se va construi la Târgoviște, se va pune azi.

La solemnitate vor azista principele Ferdinand, care e și inspector al cavaleriei; d-nii general Averescu, ministru de războiu; colonel Sococ, directorul cavaleriei din minister; at. colonel Lupu, comandantul școalei de cavalerie; lt. colonel Văitoianu, directorul genului din minister; și lt. Naum, adjutantul dlui ministru de războiu.

Solemnitatea va începe la orele 11, când principele Ferdinand va sosi cu automobilul.

După punerea pietrei fundamentale, se va servi un dejun, iar la orele 2 d. a. persoanele oficiale se vor înapoia la București cu un tren special.

Oaspe. Joui a sosit în București dl Stanciov, ministru de externe al Bulgariei. D-sa a descins la hotelul Capșa.

Azi dimineață ministru bulgar a fost vizitat la hotel de dl Dim. Sturdza, președintele consiliului de ministri și ministru de externe, și de însărcinatul de afaceri bulgar în capitală.

Di Stanciof va sta în capitală patru zile.

Asupra vizitei ministrului bulgar se spune că ar fi în legătură cu convenția comercială dintre România și Bulgaria.

Raportul anual al societății „Petru Maior“.

Budapesta, 24 Octombrie.

Societatea »Petru Maior«, focarul de cultură și limbă românească al studenților noștri de aici din capitală, și-a ținut azi ședința de încheiere, în care comitetul anului trecut a raportat despre activitatea societății.

Partea materială a societății arată după raportul cassarului o stare destul de îmbucurătoare. Averele societății să prezintă în modul următor:

Fondul permanent	14163.41 cor.
» disponibil	835.54 »
» de un creștar	33.75 »
Total:	15.022.71 cor.

Această sumă de peste cincisprezece mii de coroane nu-i prea mare, dar este ceva, și cu o gospodărie chivernisitoare și bună ea poate să crească. Bilanțul anului de gestiune 1906/7 arată intrate în suma de 3171 de cor. și 27 fil., iar eșite în suma de 2888 de cor. și 41 de fil. Rezultă deci un excedent de 282 de cor. și 41 de fileri.

Numărul membrilor, lucru dureros, a scăzut față de anul trecut, reducându-se la 78 de membri ordinari și 6 membri extraordinari. Amintesc pentru informarea lumii noastre și a numeroaselor persoane și instituții generoase, cari au sprijinit totdeauna cu mult duh de jertfă societatea, că veniturile societății să întrebunțezează tot mai mult în scopul de-a înzestra societatea cu tot ce o poate face atrăgătoare și de folos pentru membrii ei. Biblioteca a fost în timpul din urmă sporită necontenit cu cărți bune și potrivit alese. Fiecare an să cheltuiască câteva sute de coroane pentru a pune pe studenții noștri în stare de a citi tot ce a apărut și apare mai frumos și mai de preț ca gândire, ca simțire, ca stil și ca limbă românească. Aici în cazanul acesta uriaș de străinism, de prefacere și contopire a tot ce nu-i unguresc, biblioteca aceasta, pe cât de mică, are o mare menire de-a păstră și chiar de-a recuceri pe mulți tineri pentru susținerea și pentru vorba românească.

Partea cea mai însemnată a raportului este de sigur raportul președintelui și al comisiei literare. Vieța societății devine tot mai interesantă, mai vie și mai românească. Tot mai mult ea să deparțează dela trecutul de birocrațism sterp, dela epoca rapoartelor, a ședințelor pur administrative și a secretului de adevărată activitate culturală. Do-vadă următoarele fapte:

Anul trecut școlar s'au ținut 28 de ședințe, dintre cari 17 cuprinzând puncte literare. Douăzeci și șapte de lucrări și conferințe au fost citite în aceste ședințe, un număr care nu a fost atins probabil nici când până acuma. Calitatea acestor lucrări încă a progresat. Limba lor a fost aproape totdeauna cel puțin suportabilă și foarte adese ireproșabil de curată, bogată și mlădioasă. Cuprinsul lor devine tot mai interesant, mai variat și mai românesc.

Nu se mai întâlnesc vechile disertății greoaie pretențioase și seci, tot mai mult spiritul pudanțesc și școlăresc din trecut face loc gândirii noi a curentului de românizare și culturalizare, care străbate șirurile tinerimii și pregătește o nouă epocă în istoria noastră.

Ajunge să citez câteva din subiectele și titlurile conferințelor pentru a ilustra aceasta: »Primăvara literatură«, apoi conferințe despre Hașdeu, Vulcan (cu ocazia morții lor — o idee foarte nimerită), Mocioni, Delavrancea, Alexandri, Ștef. Iosif, Sadoveanu, Sandu-Aldă, N. Gane, despre revista dlui Iorga »Neamul Românesc« etc. Un nou fel de lucrări interesante a fost introdus prin descrierea diferitelor ținuturi românești din Ungaria. Așa s'a vorbit despre Câmpie, despre Maramureș și despre Zarand, trei colțuri de românism interesant și puțin cunoscut. Toate trei lucrările au fost o expunere foarte amănunțită și interesantă a situației economice culturale și naționale, a trecutului și prezentului acelor ținuturi. În timp de câte o jumătate de ceas sau un ceas am ajuns

să cunoaștem toată bogăția sau sărăcia, tărnia și slăbiciunea suferințele și păturile, obiceiurile și limba și adesea chiar partea cea mai intimă, sufletul, gândirea și simțirea românului din cutare parte a țării noastre.

Două ședințe festive s'au ținut anul acesta, una cu prilejul dezvălirii bustului dlui Mocsonyi (o operă a regretatului Liuba), cu o conferință asupra scrierilor filozofice ale dlui Mocsonyi și alta cu un bogat program muzical și cu conferința »Primăvara literară«.

Această schiță scurtă va arăta pentru toți căți să interesează de vieța celei mai însemnate și mai active societăți studențești, din câte avem în monarhia noastră, că tinerimea din Budapesta începe tot mai mult să înțeleagă adevărata ei menire. Zic tot mai mult, căci ea este încă departe de a participa în *totalitatea* ei la această muncă serioasă și la acest progres către romanizare prin cultură.

Tot ce s'a spus mai sus despre mișcarea vie și românească a tinerimii, se referă numai la o fracțiune a ei. Foarte mulți însă, majoritatea, continuă încă a crede că ajunge să facă colocvii și examene pentru a primi regulat nota de bursă, că ajunge să citească manualele de drept, de medicină sau de tehnică pentru a-și hrăni sufletul cu ele și că tot ce se scrie se tipărește, se discută și se frământă în sinul culturii românești pe el nu-l privește și nu se face pentru el. În schimb, cafeleaua, jocul de cărți și lectura exclusivă a ziarelor de senzație și a revistelor ungurești, de glumă ne-ărată sau chiar obscenă le mistue tot timpul liber de care dispune și *trebuie* să dispună oricare student, oricât de ocupat și de conștiincios.

Dar ceata celor muncitori și harnici, celor cu conștiința nouă a timpului ce va să vie, va continuă să lucre fără a căuta la cei nepăsători și indolenți. Și munca lor a fost rodnică și până acuma și va fi și mai mănoasă în viitor. Cu cât mai mult ar crește însă rezultatele ei, dacă celor pușini dar harnici s'ar alătură și cei mulți cari azi stau la o parte...

Din străinătate.

Alegerile pentru duma. Delegații pentru alegerea deputaților dumei au fost aleși astfel: dreapta și dreapta extremă 1313, octobriști 526, partidul cadeților 506, naționaliști 187, stângă și stânga extremă 678, fără partid 644. Măne, Duminecă, va avea loc în cea mai mare parte alegerea deputaților. Guvernul e sigur, că noua duma va fi capabilă de muncă, se teme numai, că opoziția din dreapta extremă va fi prea puternică.

Un apel al societăților macedonene. Societățile macedonandrianopolitane adresează emigranților macedoneni un apel călduros în care își exprimă scepticismul față de reformele macedonene și critica că acestea n'au fost prevăzute și pentru viața Andrianopol și declară că liniștea în Macedonia se poate face numai printr'un guvernator general creștin. Din cauza aceasta emigranții trebuie să facă călătorii pentru a organiza societățile lor să fie concentrate pentru ajungerea acestui țel.

Separatiunea Irlandei de Anglia. În sânul generației tinere a Irlandei s'a pornit un curent, numit »Sinn Fein«, ceea ce înseamnă »Prin noi înșine«, care are multă asemănare cu *pasivitatea* noastră. Anume partizanii noii direcții nu recunosc legitimitatea încorporării Irlandei la Anglia, căci ea s'ar fi făcut prin mituire. În consecința ei socotesc că e trădare de patrie nu numai primirea unui mandat în camera engleză, ci chiar și participarea cu votul la afacerile de deputat, deci întocmai ca la noi.

Ei cer, în schimb să se convoace adunarea națională a reprezentanților comitatelor, care să dispună peste dările țării, precum și peste suma de jum. milion de f. nji, cât capătă deputații Irlandei în cameră și din cari sume să reorganizeze învățământul public național prin cultivarea limbii irlandeze, să formeze bancă națională pentru comerț și industrie, să formeze armată separată.

Natural că acest program e revoluționar, și având în vedere puterea de care dispune Anglia pentru a-i face inofensivi, se poate zice că e chiar fantastic. Nu va putea fi împlinit, pentru că poporul va voia și se vor găsi și de ceice să primească mandatul, irlandezi ori străini.

Acelaș proces ca și la pasivitatea noastră.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 26 Octomvrie. n. 1907.

— **Laude.** »Berliner Lokalanzeiger« publică în două numere un foileton asupra manevrelor, cari s'au ținut anul acesta în Transilvania, în ținutul din jurul Orăștiei.

Antorul foiletonului, ofițerul în rezervă Klein, laudă foarte mult atât ospitalitatea populației române din acele părți, cât și hărnicia și devotamentul soldaților români din armata austro-ungară.

— **Asta-i ungurească idee!** Ziarul »Előre« din Cluj este cumplit indignat din cauză că românii din America țin acolo adunări și nu prea vorbesc într'ânsele măgulitor despre unguri și stările din Ungaria. Intr'un articol de fond atrage deci atenția procurorilor și a guvernului, să intervină, căci fiind emigrații încă tot supuși ungari, legile ungare au putere asupra lor.

Serios?

— **Concertul Kocian.** Duminecă după amiază se aranjază în marea sală a »Crucei albe« un concert popular, în care va cânta virtuozul la vioară Kocian, aplaudat, într'un alt concert de întreg publicul arădan. Prețurile vor fi ieftine: de câte 3 și 2 coroane scaunul. Se vor executa cele mai clasice piese, în cari ținutul artist a fost admirat în lumea întreagă. Meritul aranjării acestui concert este al cunoscuților librari Weisz și Klein.

— **Agentura postală în Nădab.** Ni se aduce la cunoștință din partea direcției poștelor și telegrafului din Oradea-mare, că cu 1 Noemvrie n. a. c., se înființează în comuna Nădab agentura postală, la care vor aparține, afară de Nădab, comuna Cinteiu și moșiile Dohányos, Fundaia, Horgosto, Irtás, Karancs, Chișer, Sásér, Șomhida și Somos. Agentura va sta în legătură cu poșta și telegraful din Chișineu.

— **Cholera în Lemberg.** În Lemberg s'a bolnăvit un comerciant venit din Rusia de cholera, a fost dus însă într'o baracă izolată, unde după puțin a și murit. A fost ordonată o strictă cercetare în această cauză.

— **Cununia lui Leopold Wölfling.** Se vestește din Zürich că ieri la orele 11 și jum. înainte de prânz s'a săvârșit cununia lui Leopold Wölfling cu Maria Ritter, la ofițerul stării civile de acolo.

— **Foc în Vașcău.** Primum următoarele: În seara de 18 Oct. la orele 7 a izbucnit un foc în Vașcău dela cuptorul văduvei Marița Bene, și în decurs de o oră a distrus 18 edificii, lăsând pe proprietari în cea mai mare mizerie. Au ars toate bucatile, precum și nutrețul dela vite, s'au făcut scrum și 2 porci grași și hoară. Au rămas mulți fără căpătăiu, fără vestminte, decât numai ce a fost pe ei, și trăiesc din dania marinimoșilor. Pagubele se urcă la 20.000 cor. Sufletele îndurate sunt rugate să binevoiască a trimite la On. redacție a »Tribunei« oboiul lor pentruca să alinăm încâtva pe nefericiții noștri frați.

Dintre toți numai unul a fost asigurat, pe 200 cor.

Înainte de de-
jun, dacă beai
un jumătate de
poc al de apă
amară o o o

Igmándi

alui Schmidthauer,

stomacul, înțeperea și a t. îl aduce în ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbănare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mai

bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se

confunde cu Ită apă amară.

— **Podul de peste Crișul-negru** al liniei ferate Oradea-Seghedin-Rokus, între stațiunile Sarkad și Ciula, fiind în reparație dela 29—31 l. c. seara la orele 9 comunicația se va face, precum suntem informați, trecând în alt tren, care va aștepta de partea cealaltă a podului. Trenurile de povară nu vor circula în zilele acestea.

— **Tren atacat.** La Agnita a fost atacat în 22 l. c. trenul personal de o bandă de țigani, cari au încercat a defraudă posta. Au fost însă prinși și arestați.

— **Din Blaj** ni-se scrie: Pregătiri mari se fac pentru reușita adunării generale a Reuniunii învățătorilor din arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. Marți și Miercuri (29 și 30 Oct.) toți învățătorii români unul ca unul să alerge la Blaj să chibzuiască cu conducătorii lor între altele și soarta școlii române.

— **La congregație!** Sub acest titlu »Liber-tatea« scrie: Pe ziua de 31 Octombrie n. e conchemată la Deva congregația de toamnă a comitatului Hunedoarei.

Membrii români vor face bine să se întrunească în această zi cu toții la Deva, din mai multe puncte de vedere.

Intâi și întâiu pentru că de aceea au fost aleși de popor, ca să meargă acolo unde au primit a fi aleși.

A doua, pentru că domni de la comitat iar vin cu îngreunări pe capul comitatului și pe spatele poporului, și datorința ncastră este, ca singurii adevărați reprezentanți ai poporului, singurii aleși din libera și dreapta voință a poporului, să ne ridicăm glasul, și cu vrednicie să spunem cuvântul de nemulțămire și de neînvoire a poporului cu nouăle lui îngreunări. Știm dinainte că nu vom răzbi a ieși biruitori, fiind noi încă prea puțini, dar demnitatea, cinstea poporului locuitor al comitatului, cere dela noi, să arătăm acolo voința lui cea dreaptă.

Intre lucrurile puse spre desbatere la congregația comitateneze dela 31 Octombrie n., la Deva, e și cererea comitatului Bihor și Treiscaune, cari au hotărât obligator peste întregi comitatele lor închiderea crîșmelor, — ca și comitatul nostru (și celelalte toate) să se alătore la hotărîrea lor și să hotărască asemenea.

Nu știm însă ce va propune comitetul comitatenz în treaba asta. Știm însă, că înainte cu vre-o câțiva ani, vicșpanul (pe atunci Mara) a nimicit mai multe hotărîri de ale comunelor cari făcuse bărbătescul pas pentru închiderea crîșmelor.

Să vor mai fi schimbat oare părerile acum pela centru?

Iată un nou cuvânt pentru membri români ai Congregației, să vie pe 31 Octombrie la Deva.

— **Logodnă.** D-șoara Adelina Piso, distinsa violinistă dela Sacărâmbu, și dl I. I. Vulcu, mare comerciant în Orăștie, logodiți.

In loc de anunțuri de logodnă au dăruit gimnaziului din Brad 100 cor.

Trimitem cele mai sincere felicitări!

— **Un tinăr înțelept!** Sub acest titlu »To-vărășia« scrie: »Tinărul Ioachim Sociu a învățat la școală 12 ani, a isprăvit la gimnaziul din Făgăraș, unde a dat examenul de maturitate (baccalaureatul) cu bun sfârșit. Și apoi — a intrat acum de curând în fabrica de mașini A. Riger din Sibiu, ca să învețe meseria.

Asta e știerea, ce o primim și la care ne oprim aici cu nemărginită bucurie. Căci în faptul acesta găsim sămânța unei roade îmbelșugate, pe care dat ne va fi să o avem. În cazul când pilda tinărului Sociu va fi urmată de alți tineri români, ce să simt cu chemare pentruca prin meserie să-și asigure un loc de frunte în vieța noastră națională și să reverse cinste și bun nume poporului din care fac parte.

Dorim tinărului Sociu răbdare și spor la muncă pentruca și prin isbânde în meserie să fie primul cum primul este acum între tinerii noștri cu maturitate, care și a ales drept carieră — meseria. Suntem în drept să legăm mari nădejdi de un tinăr, care a avut curajul vrednic să rupă cu greșita socoată a lumii noastre și să pornească pe un drum nebătut de tinerii noștri, cu pregătiri asemenea lui.

— **Numai o floare.** Reuniunea sanatorului arhiducele Iosif face un apel mișcător către public. Roagă pe oamenii buni de inimă, ca din incidentul zilei morților să se gândească și la cei logodiți cu moartea, la aceia cari sunt atacați de

tubercu'osă. Aceș'i bolnavi, dintre cari moartea răpește anual optzeci de mii trebuiesc vindecați și de aceea societatea roagă pe cei miloși ca o parte din banii ce i-ar cheltui pe flori în morminți să i destineze pentru acești nenorociți și să-i trimită la adresa sanatorului. Numai prețul unei singure flori măcar.

— **O întimpinare nereușită.** Primim următoarele: Locuiesc între Cluj și Gherla. Piața principală îmi este Gherla. Prin urmare mai mult sunt Gherlan decât Clujan. Aceasta pentru ca să nu mă confund de dl Elisău Moga cu nimene.

Incep deslușirea cu avântul cu care începe dl Moga din Apahida atacul în nr.-ul 222 al »Tribunei«.

Imprejurarea, că pe d-sa îl cunosc încă din Sibiu, când prin anii optzeci eră cleric la noi ortodocșii, împrejurarea că familia d-sale și cu nașul seu a desbinat Apahida în două, și a făcut dintr'o straiță plină două goale, împrejurarea că d-sa după absolvarea, pentru interese materiale și-a părăsit legea strămoșească. Imprejurarea că d-sa nu are grije și nici nu-l doare capul să aibă o școală bună românească în satul său natal a pus și pune toate pedecile ca nici frații săi gr.-or. să nu o poată ține deși s'au căznit să zidească cu mare trudă o școluță, dar nu școală deamnă de Apahida. Dacă dl Moga s'ar fi interesat de școală ca de concert și de jidan, atunci ar fi în Apahida o școală de model pentru toată câmpia.

Imprejurarea că Apahida comună frunțase la înbinarea alor 2 trenuri și la începutul câmpii este aproape de ris în privința școlii românești, împrejurarea că d-sa este frate de cruce cu evreul, cu solgăbirăul, dușmani neîmpăcați a tot cei românesc, cu protopopol Dedu care de învățământ nu are nici habar precum spun toți învățătorii din tractul său și preoții cu care dl Moga nici solidar în nimic, împrejurarea că în comuna sa învățătura românească n'are nici sperare să fie sprijinită cum ar trebui. Aceste împrejurări m'au făcut să cred, că dl Moga nu pentru ajutorarea celor arși, și-a expus fața nevinovată la blama-giul înaintea șovinistilor, căci venitul acela și fără dânsul s'ar fi adunat, ci pentru afurisita de congruă care trece prin strunga solgăbirăului șovinist.

Eu am cercetat expoziția dela Bonțida. La concert nu am luat parte, ci cu alți prieteni am cerat pe dl Moga să-l întâlnim pentru ca să-l abatem dela plan. Am întrebat pe dna Moga. Ne-a spus că dl Moga nu vine la concert. Așa s'a întâmplat întâmplata cum a descris și dșoara. Fi-va congrua? Nu știu. De va fi, mare trebuie să fie, căci și jerfa adusă pentru ea a fost mare. *Un Bonțidean.*

— **Drumul corabiei Lusitania.** Se telegrafiază din Omeenstow (Irlanda), că »Lusitania« a sosit acolo alaltăieri seara la orele 9 și 30 minute. Drumul l-a făcut în patru zile 22 de ore și 53 de minute, media iutelei e de 23.61 noduri, fața de mediul iutelei drumului din urmă care a fost de 23.01 noduri. Cel mai mare drum de zi a fost de 570 noduri.

— **Bătăie sângeroasă între muncitorii croați și austriaci.** Sâmbătă noaptea s'a întâmplat o bătaie sângeroasă în un birt la Soling între muncitorii croați și austriaci, apicați la construirea liniei ferate. A fost între altele omorât un muncitor austriac, alt muncitor rănit grav prin pușcături de revolver, iar cărcimarul foarte grav măcelărit. În aceeași noapte s'a întâmplat o bătaie strașnică pe peronul gării la Funtrop între vre-o 15 persoane, pușcându-se mai multe focuri de revolver. Poliția a arestat pe mai mulți inși.

— **O mireasă care zice »nu«.** În Viena s'a întâmplat o scenă interesantă în 21 l. c. la o celebrare a unei cununii, în biserica Pötzleins. În biserica au intrat tinerii miri Anton P. și Leopoldina H. cu nașii lor, pentru a încheia legătura vecinică între această pereche. Când preotul a cerut după canoanele bisericești dela mireasă cuvântul »da«, mireasa a intonat cu o voce puternică »nu«. Surprins de aceasta preotul, a întrebat pe mireasă că de ce numai acum înaintea altarului s'a decis la aceasta. Mireasa a răspuns că se teme ca să păsească la noua vieță. Mireasa a plecat atunci cu nașii săi la ospătăria unde eră să se țină nuntă ca să anunțe încetarea ospătului. Lucrurile aduse cu trăsura pentru nuntă au fost duse înapoi, pe stradă au fost arătate lumii zicându-se: Nu mai avem mireasă, nu ne mai trebuie serviciu. Cazul a stărnit mare ilaritate.

— **Monopolul beuturilor spirtuoase în Germania.** De când medicii au dovedit, că cele mai multe crime, mai mult ca 80% au fost făcute în stare de beție, că mai mult de 50% din alienați, idioti, nevropați, degenerați trupește, ca și sufletește sunt jerfa alcoolismului propriu sau părinților lor, s'a pornit în toată Europa un curent puternic contra alcoolului. S'au înființat ligi peste ligi, s'au ținut conferențe peste conferențe, dar s'a dovedit, că rezultatul e nul până ce nu va interveni statul cu măsuri radicale. Căci până e dată posibilitatea de a bea, înzadar vor fi toate vorbele frumoase și toate statisticele. De sigur că mulți se vor fi dus dela un congres contra beției direct la birt, mai ales că organismul beutorului, învățat cu alcoolul, îi va mână pe alcoolist cu putere aproape irezistibilă la consumarea veninului acestuia.

Aceste sunt cauzele pentru cari s'a monopolizat producerea spiritului în Norvegia, pentru aceea sunt închise cârciumele și e oprită orice vânzare de beuturi spirtuoase de Sâmbătă la amezai până Lunia dimineața în Norvegia, Anglia, America de nord etc. Iar acum Germania are de gând să monopolizeze vânzarea beuturilor alcoolice și prin acest mod să reducă consumarea lor, cu toate că aceasta va fi o pierdere mare în bani și cu toate că în Germania se bea mai multă bere decât alte beuturi, iar berea e cea mai puțin periculoasă, căci conține mai puțin alcool.

Iar la noi, unde se bea rachiul cel mai spurcat, una din cauzele degenerării fizice a țaranilor noștri oamenii hotărăsc să închidă cârciumele, dar guvernul nimicește și această hotărîre, pe semne va fi periculoasă pentru »ideea de stat«, sau îi trebuie statului bani pentru subvenționarea hoților dela DMKE.

— **Moartea unei regine de o sută de ani.** După cum vestește »Daily Telegrapp«, ieri a murit, în Zeelanda-nouă, Ringata, ultima regină a Maorilor. Ringata care a trăit peste o sută de ani, a fost ultima vlăstară a dinastiei ei, care era renumită prin săibătăcimea lupătorilor ei.

— **Diamantul lui Charette.** Se vestește din Paris: Chemicianul Charette nu de mult arătase academiei un cristal preparat pe cale artificială, care cristal susținea ele că are toate proprietățile diamantului. Academia de știință a însărcinat o comisie cu cercetarea acestui diamant. Cercetarea e deja terminată și s'a constatat că diamantul lui Charette, nu seamănă de loc cu diamantul natural, e un preparat organic, care se topește în 200 grade de căldură.

— **Pentru cei arși din Borșa.** Se telegrafiază din Sighetul-Marmației: Locuitorilor din Borșa, cari au fost păgubiți prin foc arhiducele Iosif le-a dăruit 3000 coroane și comitatul Maramurășului 1000 de coroane ca ajutor. Focul care a nimicit comuna Borșa se zice că ar fi fost pus

— **Victima curiosității.** Soția pictorului de firme Rozenzweig David, din Pesta spăla geamurile când trecu o înmormântare pe acolo. Stând în picioare pe pragul ferestrei, care eră cam șubred, femeia curioasă se aplecă pe prag, ca să vadă înmormântarea, dar spre nenorocirea ei pragul se rupse și ea căzu din elagiul al doilea pe pardoseală așa că a rămas imediat moartă.

— **Alcoolismul,** de dr. Isidor Marcu și Ștefan Roșianu. Blaj, 1907. Tipografia seminariului arhidiecezan.

Autorii acestei cărți primiseră dela Consistorul arhiepiscopesc din Blaj, însărcinarea de a elabora un proiect de statut contra alcoolismului, pe baza căruia să se poată înființa reuniuni de cumpătare în arhidieceză. D-nii dr. Izidor Marcu și Ștefan Roșianu au făcut un raport dimpreună cu proiectul de statut, care s'a dezbătut și în sinodul arhidiecezan dela Blaj în Noemvrie 1906.

Din raportul acesta modificat și întregit se compune cartea »Alcoolismul«, care are un cuprins pe 164 pag. foarte interesant, împărțit în 4 capitole, în cari se vorbește pe larg despre natura alcoolului și acțiunea lui asupra organismului corpului omenesc; despre urmările alcoolismului din punct de vedere social-moral; despre lupta contra alcoolismului și despre apărarea și remediile practice contra alcoolismului. Într'un adaus se vorbește de acțiunea bisericeii gr. or.

române în contra alcoolismului și de statutele ligei catolice de abținere din Elveția.

Cartea aceasta scrisă cu multă cunoștință de cauză și pe baza opurilor celor mai renumite despre alcoolism, ar trebui să se găsească pe masa fiecărui cărturar român. Preț 1 cor. 10 fil.

— † V. Pagubă, jude de tribunal în pensie, a încetat din viață Vineri, în Pecica. În mormântarea va fi mâne, Duminecă. Celor îndurerăți trimitem sincere condolențe.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor noștri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul pân'acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-ajutorării, fiind român, dar și de altfel otelul, mai puțin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opurile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— Atragem atențiunea on. cetitori asupra anunțului **Lószér János**.

— Aduc la cunoștință, mult on. public, că am deschis birtul „888”. Bucătărie foarte gustoasă, burgheză maghiară. *Vinuri curate proprii. Bere de curte dela prima societate maghiară pe acții, pentru bere. Un păhar 16 fileri, păhar mare 24 fileri.* Rugând părtinirea mult on. public, rămână cu stimă **Répassy Pál**.

Dela judecătorii și tribunale.

Osândirea unui socialist. Curtea cu jurați din Győr a osândit eri la 2 săptămâni temniță de stat pe socialistul Klein Kázmér, care în »Testvériség« de acolo a publicat în traducere un articol socialist apărut în presa germană și franceză (de Charles Albert) articol în care se combatea militarismul.

Ultime informațiuni.

Din Reichsrathul austriac. Viena, 26 Oct. În ședința Reichsrathului socialistul Ellenbogen a vorbit împotriva domniei oligarhe din Ungaria, precum și despre adevărurile cuprinse în recentele scrisori ale lui Björnson. A cerut ca Austria să nu slea de vorbă decât numai cu un parlament al poporului din Ungaria.

Cehul Zahradin de asemeni s'a ridicat cu vehemență împotriva regimului maghiar, spunând că e vremea cu acest regim să înceteze a mai oprima naționalitățile.

Tot așa a vorbit dr. Sommer, care a condamnat politica de maghiarizare.

Schramék a luat în apărare pe slovacii »crud prigoniți« și a vestejit cu asprime politica șovinistă a ungarilor.

Catastrofa din Italia.

Amănuntele mai noi despre catastrofa din Italia sunt sfâșietoare. Iată ultima telegramă:

Roma, 26 Octomvrie. La Gerace-Marina și Ferruzano întreg jurul prezintă scene ce-ți sfâșie inima. Orașele sunt grămezi de ruine. Din case abea au rămas ici colo câte un zid. Ici colo a rămas câte un zid cu acoperișul care amenință în fiecare moment să cadă. Nu se poate umbla prin oraș decât cu prețul vieții. Trebuie o încordare extraordinară pen-

tru a pătrunde în oraș și a scoate victimele de sub ruini. Guvernul a trimis la fața locului o mulțime de pompieri și soldați cari lucrează cu o sforțare extraordinară. O parte a populațiunii le ajută.

Până acum au fost scoși de sub ruine vre-o 250 înși; se crede însă că numărul morților se va urca la 600; numărul răniților grav trece peste 400, iar a celor mai ușor răniți este de 800.

Din Branta Leone vine știrea că acolo cutremurul de pământ a făcut pagube grozave. Oamenii speriați nu mai vor să între în case, ci stau afară sub cerul liber, fiindu-le teamă de alt cutremur. Acolo plouă într'una iar marea e viforoasă.

Economie.

Criza de bani și instituttele noastre.

Sunt aproape 4 luni de când corespondența la instituttele noastre din provincie a devenit mai interesantă. Pe lângă forme șablonice ne lovim de câte o frază prin care institutul, cu care stăm în legătură de reescompt ne face atenți la situația financiară nefavorabilă. Ne urcă etalonul cu $\frac{1}{2}$ proc. mai târziu cu 1 proc. și în fine ne face atenți că sau achitam scadențele în numerar sau solvim 8 proc. plus spesele. Și n'avem ce să facem decât să reescomptăm cu 8 proc. Să solvim în numărare nu putem căci nu primim atâta, deși am sistat împrumuturile. Țaranul nostru — în urma concurenței mari — are o creștere financiară de tot demoralizătoare. N'a fost silit nici când să amortizeze din capital ceva. Ba chiar și interesele le am ridicat la capital numai și numai ca cutare institut să-și păstreze clientela.

Un institut mai mic și-a câștigat un anumit cerc de clienți cu împrumuturi hipotecare cu 7 proc.

Acum când institutul solvește 8 procente plus spesele nu poate să mai facă împrumuturi cu 7 proc. Institutul care are direct legătură cu partida a simțit desigur conflictul iscat prin aceea, că a socotit fie și numai câțiva fileri mai mutt. Lângă liquidator e lipsă de un funcționar separat care să capaeizeze clientela. Și când nu să lasă capacitatea recurge la argumentul din urmă: »Frate noi ți-am dat cu 7 proc. până acum, de acum înainte nu mai putem. Ori solvești cât îți spunem noi, ori faci cum te învață Dumnezeu și ne aduci capitalul întreg.« Și acesta ajută întrucâtva.

Greșala de căpetenie la instituttele acestea e că s'au folosit de tot creditul ce l-au avut — așa scrie un secretar dela o bancă străină.

Și are toată dreptatea. Dar să presupunem că cutare institut are un credit încă de 50.000 coroane. În criza actuală nu s'ar putea folosi de el, fiindcă desigur i-s'ar abzice, cum au și pățit-o multe.

E vorba însă ca totdeauna să avem un credit sigur pentru eventualități.

Instituttele din provincie să stea în legătură de reescompt cu instituttele solide și la bunăvoința cărora pot conta în caz de nevoie. Foarte corect, ba din punct de vedere comercial necesar, ca instituttele din

provincie să-și asigure prin contract un credit sigur, însă nici când să nu-l folosească tot.

Instituttele străine își au reuniunea lor. Noi avem »Solidaritatea« sub scutul căreia trebuie să ne grupăm.

E lucru constatat că sfaturile ce primește câte un institut mai mic dela centre, unde viața comercială e mai viuă și mai dezvoltată, sunt de neprețuit, dacă acelea izvoresc din sinceritate și sunt dela aceia cari ne voesc binele. *Simeon Popescu.*

Bursa de mărfuri și ctece din Budapesta.

Budapesta, 26 Oct. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Oct. (100 klg.)	23.90—23.92
Secară pe Oct.	22.64—22.66
Ovăs pe Oct.	15.84—15.86
Cucuruz pe Mai 1908	14.38—14.40

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Octomb.	23.66—23.70
Secară pe Oct.	22.50—22.60
Ovăs pe Oct.	15.82—15.86
Cucuruz pe Maiu 1908	14.40—14.42

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu	
De Tisa — — — —	23 K. 85—24 K. 25 fil.
Din comitatul Albei — —	23 » 95—24 » 35 »
De Pesta — — — —	23 » 95—24 » 35 »
Bănățenesc — — — —	23 » 80—24 » 20 »
De Bacica — — — —	23 » 95—24 » 35 »
Săcară — — — —	22 » 10—22 » 45 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 80—16 » — »
» de cvalitatea II — —	15 » 60—15 » 80 »
Ovăs » » I — — — —	» » — — — — » »
» » » II — — — —	» » — — — — » »
Cucuruz vechiu — — — —	» » — — — — » »
» nou — — — —	14 » 45—14 » 60 »

Pentru mamele însărcinate

nu există prietin mai bun ca Emulsiunea SCOTT. Dacă sunt chinuite de slăbiciuni și oboseli fizice atunci Emulsiunea SCOTT are un efect tot atât de miraculos pe cât e de îndestulitor.

Dă puteri noi și viață nouă.

Emulsiunea SCOTT par'că ar fi o beutură vrăjită. Dar și mai mare bucurie procură părinților când se naște copilul, căci se pot delecta în fața și formele lui sănătoase. Aceasta provine de acolo, că Emulsiunea SCOTT luată de mamă nutrește și copilul și-l întărește, cu un cuvânt asupra amândurora are efectul cel mai bun.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se capătă în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Poșta Redacției.

Correspondent, Vașcău. Fiindcă acel domn I. M. nu e o persoană politică de importanță, ci un amărât, nu ne-am mai ocupat de el. A fost destul una și bună.

Correspondent, Budapesta. Pentru orice informațiuni privitoare la club, adresează-te d-lui deputat dr. I. Maniu.

În chestia a doua nu putem da răspuns decât în luna viitoare.

N. C. Blaj. Scrie-ne D-Ta raport.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiasi și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată l'am primit cu mulțămintă; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minunatul **Spirit de ghiată** a întrecut D-Tale toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

Atkár

Bander Gábor, măsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțămintă, prin cari e laudat **spiritul de ghiată.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1906. 7 Oct.	ACTIV	1907. 29 Sept. 6 Oct.	
119014063	{ 85419063 Reserva metalică Aur . . . 100200004	138071169	141205004
682210	{ 33595000 „ Trate Aur . . . 41005000	387217	393105
87793166	Argint și diverse monete	87691927	83268601
30225296	Portofoliu Român și Străin	37880648	36818554
11999924	{ *) Impr. contra ef. publice . . . 16109900	11999924	11999924
14796390	„ „ „ „ în cont curent 20708654	15806084	15806084
2903324	Fonduri publice	3253121	3253121
5774517	Efectele fondului de rezervă	5916222	5917915
604705	„ „ „ „ amortisarea imob. și material	639173	639874
500133	Imobili	460770	548030
110213925	Mobilier și Mașini de Imprimerie	106228549	105179549
—	Cheltueli de Administrațiune	—	—
12213671	Depozite libere	26173867	34951981
22102533	„ „ & provizoria	30773116	26819767
418823857	Compturi curinți	465281787	466801509
12000000	Compturi de valori	—	—
21402642		—	—
3253368		—	—
269276580		—	—
1646498		—	—
1030844		—	—
110213925		—	—
—		—	—
—		—	—
418823857		—	—

Scomptui 7%.

*) Dobânda 7%

Anunț.

Un candidat de avocat

și un scriitor cu praxă

află imediat ocupațiune în cancelăria subscrisului, pe lângă condițiuni favorabile.

Dr. Nicolae Ionescu,
advocat în Caransebeș.

În cancelăria avocatului Dr. George Popa din Buteni află aplicare momentan

un scriitor cu praxă.

Reflectanții să se adreseze direct. Salar conform învoielei.

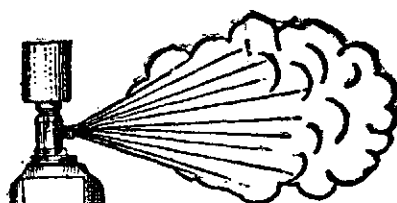
Oltoieri de struguri
expediază,
garantând de soi
asortiment bogat,
care de ani e recunoscut de priții și cel mai
trafic:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep
proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).

— Poffiji și cereți prețuri curente ilustrate! —

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și înșeri, despre încrederea ce pot avea în ferma de sus.

Preparațiuni de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás fürdő

noi aranjamente
expediază în afară de cartel o cantitate ori cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID
natural, chemic, din isvorul de acid carbonic din băile Buziás, pentru prepararea apei gazoasă (soda) pentru restauratori și alte scopuri industriale.

Nu se poate confunda cu acidul-carbonic artificial care e mai fără spor. ● Serviciu de încredere, conștințios!

Ape minerale și medicale de Buziás
în sticle de 1 și de 1/2 litre.

Au un efect neîntrecut pentru boale de inimă, rimich și beșică.

Apă de masă de prima calitate!

Lămuriri servește cu plăcere:
„Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn“.
Adresa telegrafică: Muschong, Buziásfürdő. — Telef-interurb. 18.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru“.

Recomandă băcănă sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ KASSA. ◆◆◆

Se curăță sau se văpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se văpsească într-o culoare închisă trairică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se văpsească imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe post și în provincie.

Odăjdii bisericești, broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.

Rugăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbătești folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață, unelte de călărit, hamuri, puști și fere vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Arpád-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După dorință merg și acasă și în provincie chemat print'o carte poștala.

Cu toată stima IULIU HERZFELD.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătaoară la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări ingrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui a oamarii să-și încredințeze fără teamă, fără sfilă și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încetă existența boalelor secrete.

De o boală atât de măreacă și pentru acest scop e institutul renouit în toată tara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta VII, Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletesti i-se liniștesc

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, razele siflice boalele de țevă, bătăci, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările naiei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea ce privește cura, departarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălțară numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite de-că-uita. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta VII, Rákóczi-ut 10.

BASĂ SIGURĂ

ANDRENYI
MAISON FONDÉE
SEC
ARAD

AROMĂ PROASPETA RECREATOARE
RECUNOSTIMĂ ESPERȚILOR

SISTEM FRANCES TRADIȚIONAL
BOUQUET MINUNAT
MĂRGELE ESCLENT MĂRUNTE

MANIPULARE DE SPECIALITATE
INGRIJIRE CONSTIENȚIOASĂ
VINURI ALESE CU GRIJE MARE
Vii PROPRII DE MODEL

In atențiunea
proprietarilor de pământ, notarilor,
învățătorilor și a publicului călător!

In cafeneaua mea

„MOTOR“

Arad, str. Boros Béni (casa Vanicsek)

(în apropierea gării de motor), ori cine se poate distra plăcut — în toată ziua muzică.

Buffé rece și beuturi excelente.

Prețuri solide și serviciu punctual.

Deschis până dimineața.

Rugând sprijinul tuturor, sunt

cu stimă:

Lukács Fülöp Lajos,
cafegiu.

TÖRLEY

TALISMAN

Pentru cei ce pățesc de surpătură

Cea mai nouă invențiune de bandăgii oes. și rez. brevitat pneumatică cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul seu alui KELETI!

Oprește surpătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoscătoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susțu de 25 ani, pe lângă controlul unui

medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc o lângă prețurile cele mai efine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strămbă.

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce suferă de dureri de oasă, închieturi, tuberculoză, boală englezească, rhenmă și gârboviro.

Lepători pentru pânțace și ciorapi de cauciuc pentru cărcei și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(În palatul claustrului ordului monahal „Szervita“). Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 14. — Întemeiată 1878.

— Corespondența în limba română. —

Dela mine se pot procura
mașini de cusut, economice și biciclete

cu prețurile cele mai reduse și
pe lângă solvire în rate.

Atelier reparator mechanic. Reparări se efectuează grabnic și punctual și în provincie.

Falk Imre,
Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 30.
Széchenyi-tér 39.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e Balzamal Thierry

provăzută cu marca „Călugărița verde“ sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiilor de mistuire, sgârciuri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu înscuțtoarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra“, contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fil. cu porto.

Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda

lângă isvorul mineral de apă aeră Rohits Sauerbrunn. Depozite în următoarele apothece: în Arad la FÖLDES KELEMEN și la HAJOS ARPAD.

Se află în deposit și la L. Vértes, Lugos.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzători să fie atenți la cumpărare și comandă la balzamal meu brevetat prin lege. În senzul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce în cumpără balzamalul pregătit în apoteca mea, ea altul fals și care nu este provăzută cu brevetul „Călugărița verde“, dar mai ales revanzătorii se pedepsesc cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăpunzătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără orice preț strigate în piețe, cari însă nu sunt bune numai pentru a stoarce și înșela publicul.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. **Un borcan 1 cor. 40 fil.**

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de până acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. **O șcutulă 1 cor. 40 fil.**

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. **O bucată 70 fil.**

De vândut în laboratorul chemical a lui

Temesváry József, apotecar
SZEGED, Petöfi Suğár-ut

și la **Töök József, apotecar, Budapest, Király utca.**

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Sa fondat în anul 1868.

BÁLINT JÁNOS următorul lui SILBERMANN J.

măiestru de cojoace și căciuli, precum și institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrássy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundanț și ajustat și ot foial u. de fabricante proprii de

piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și feștite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pănură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de pălării pentru bărbați și copii mai departe am piel veritabile din țară și străinătate, precum perziane KRIEMER, farbuite de Lipsca, precum și de miel alb.

În institutul meu de plissé se primește tot felul de haine pentru plissé, din loc și provință.

— Prețuri moderate, serviciu prompt! —
desfacere în mic și mare. — Comandele din provință se execută prompt și repede.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.
(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze

Mare fârg de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!
Comandele din provincie se efectuează la moment.

AVIZ! Subsemnatul, cumpărând prima fabrică transilvană de

casse de fier și oțel

priv. ces. și reg. a dlui **G. Oszy**, mi iau voie a aduce la cunoștința prea on. public, că în fabrica mea se execută tot felul de **CASSE** și după toate mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panțerate se execută după cele mai nouă sisteme engleze și americane sigure contra focului și spargerei pentru care dau deplină garanție.

Atrag atenția onor. public interesat a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material slab și prin urmare fără valoare.

Rugând pe prea on. public pentru binevoitorul sprijin, semnez

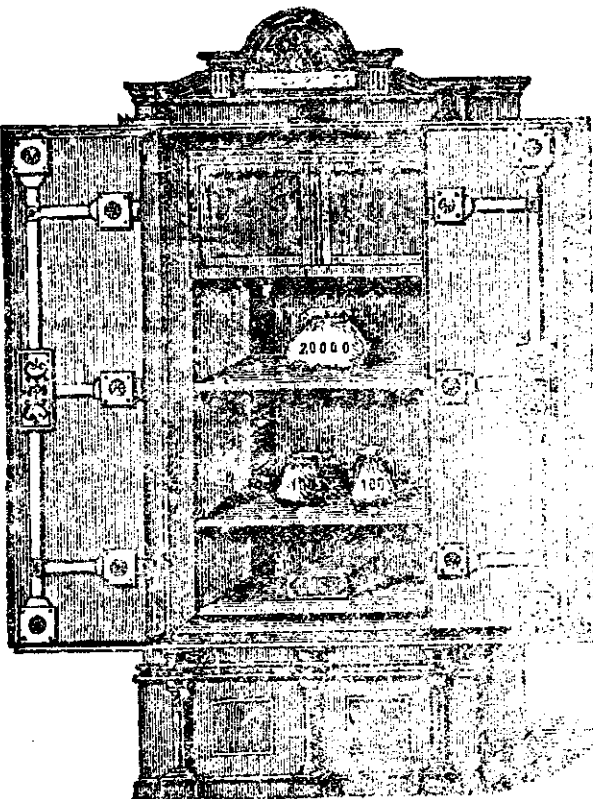
cu distincă stimă:

E. Purece

fabricant de casse

SIBIU (Nagyszeben), Rosenangergasse nr. 9.

Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco.

Grósz Nagy Ferencz, farmacist

DEBRÉCZEN, str. Șaș nr. 8.

farmacia „Arany egyszervu“.

Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine voințe să scape de ori ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Király Balzsam

al cărui efect vindecător recunoscut și de medici.

1 sticlă mare 2 cor. 65 fil. cu îndrumare. 3 sticle mari 6 cor. 65 fil. cu îndrumare, porto franco cu rambursă.

Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament.

Numai există reumă!

MUSTAȚA E

FRUMOASĂ!

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSÁG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregăt te din materie neunsuroasă. **Efectul se vede foarte iute și cu siguranță.** Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin postă se trimit numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Parfumuri de tot felul

cu 1, 2, și 3 cor. sticla.

MEDICAMENT PENTRU VOPSIREA PĂRULUI în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înapreste părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., e de ajuns pe un an întreg.

Mare depozit de medicamente speciale din țară și streinătate, articole de lux, bandage etc. etc. etc.

CEL MAI SIGUR MIJLOC DE ÎNFRUMȘETARE e

Crema de față Fáy-féle Arcz-Crém

efectul e miraculos! Înfrumșează, întinerește! Cel mai escelent mijloc contra pistriilor a petelor ficat și a tuturor necurățeniilor de față. Un borcan 1 coroană săpunul 1 coroană bucata.

Depozit princ. de exped. **Grósz Nagy Ferencz, farm. Debreczen.**

ȘCOALA DE POMI ȘI TRANDAFIRI a lui

Szabó István

UJ-SZEGED, Főfasor nr. 35.

Recomandă cam 140,000 bucăți de 1, 2, 3 și 4 ani, altoi inabilitați de meri, peri, gutui, naspolya, cireși, vișini, caiși și perseci, așa mai departe pruni și ringloși, în ecsemplare frumoasă și drepte, cu rădăcină sănătoasă.

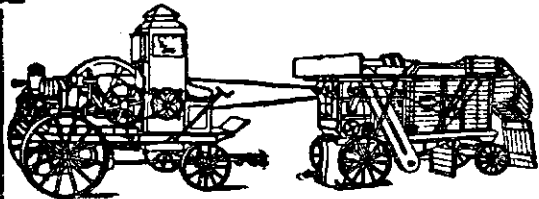
— Pomii se pot comanda în tulpini mici, semi-mici și înalți. —

Prețul: 100 bucăți 40—60 cor. ecsemplare înalte pentru alu 100 bucăți 70—80 cor.

Trandafiri înalți, din pământ liber, diferite soiuri, 80—200 fil. Tufe de trandafiri nobilitați din rădăcină, din pământ liber ecsemplare frumoase, tari de soiurile cele mai bune bucata: 40—50 fil. — Trandafiri cari se urcă „Crimson Rambler“, în lungime 1—2 metri prețul unui ecsemplar 40—60 fil. — Teiu cu frunze mari, ecsemplare tari bucata 2 cor. — Pomșori selbatici 500,000 bucăți, cei mai mulți transplantați, Se pot comanda meri, peri, Pronus Mirabolan, Pronus Mahalék, perseci de toamnă și galbeni, 1000 de bucăți 10—30 cor.

Mare asortiment de salcrămi rotunzi și piramidați. Thuja Compacta și Piramidalis depozit mare în preț ieftin.

Vă rugăm să cereți catalog de nume și prețuri îl trimit gratuit.

SCHMIDT FRIGYES és TÁRSA.

Atelier de repararea mașinilor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică. Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de bransa noastră; astfel de exemplu: Lumini electrice, porți de pompă, îngrădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod. Prețim apoi și reparăm și provedim din nou: tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc. Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe înbunătățirea mașinilor de tipografie și mutarea tipografiilor, filadea S. SCHMIDT FRIGYES, membrul demoi, a servit 14 ani deardăul în fabrica de mașini alui Wörner J. és Társa din Bpesta.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA DE CLOPOTE

Fabrica de scaune de fer pentru clopote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

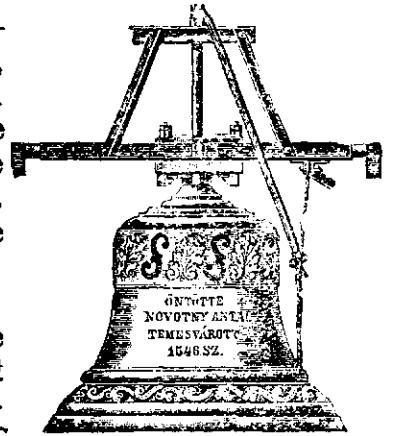
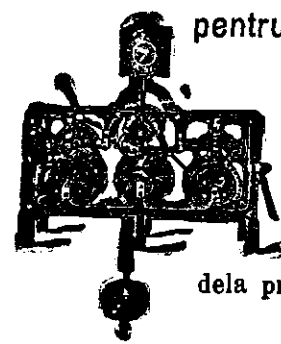
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rinduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private

regulează și aranjază mai favorabil,

MÜLLER JÁNOS

succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage

BUDAPESTA,

VII., Csömöri-ut 50. (casa proprie).

Cataloge și specificări de prețuri trimite gratis și franco.

Cea mai bună

Harmonică

— din lume —

să poată căpăta cu prețurile cele mai effine în depositul de muzicalli ungurești a lui

REMÉNYI MIHÁLY

Budapest, Király-utca 58. Tr.

Mare magazin de violine, cimbalme, instru-

mente de suflat din lemn și aramă, harmonii și forte-piane. —

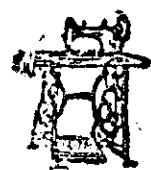
Reparări și renovări se execută de măestrîi specialiști repede și cu preț moderat.

Inzestrarea orchestrelor muzicale cu instrumente pe lângă cele mai effine prețuri de fabrică.

Dobe pentru sate și cornuri de suflat.

Pentru fiecare instrument muzical să se ceară catalog separat.

Export în mic și mare în toate părțile lumii.

Fempel E. Pancsova.

Espediază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e.: garnituri de îmblătit, ciure, grape, tăietori de tulei, mașini de sfărămat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu biciclete cea mai bună fabricație, și mașini de cusut, precum și tot felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat JOHNS.

În atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, precum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate.

LENGYEL KÁLMÁN

.. .. FABRICANT DE INSTRUMENTE MUZICALE
IN CLUJ EGYETEM-U. NR. 1.

ATELIER SPECIAL DE INSTRUMENTE CU COARDE.

Violinele vechi de măiestri și fabricațiune groperie, precum și violini, celuri și gurdune, instrumente cu coarda, franțuzești, veritabile italienesti, germane și Weicholt, tocuri de violine frumoase de calitate mai fină și mai simplă, ținător de note și mare depozit de feurite părți de instrumente muzicale.

Pe baza studiilor câștigate aici și'n străinătate se angajează să facă reparaturile cele mai complicate și lo săvârșește cu multă dexteritate.

Atrage atențiunea care dă vioarei un ton moale, despre dovedirea aceasta servesc neumaratele scrisori de recunoștință.

Comandele în mare sau mic se espediază imediat.

Pe cei interesați îi primește cu plăcere în Kolozsvár (Cluj) în prăvălia din str. Egyetem nr. 1., precum și în atelierul din curte.

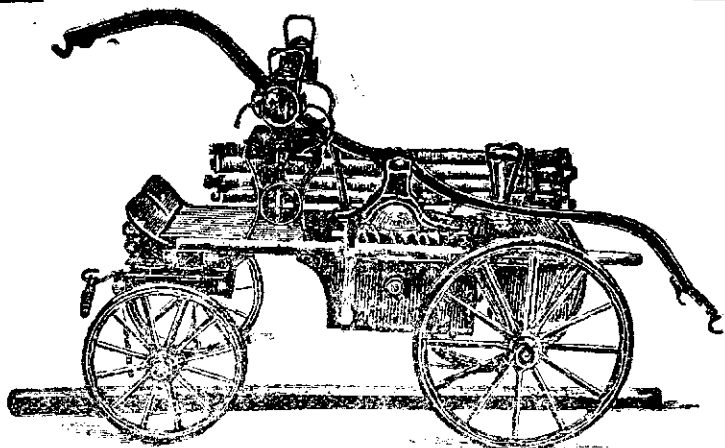

on. publico muzicala surdiena din Cluj, pe care dacă o așezi în vioare și cel mai slab instrument dă tonuri curate pline și puternice, mal de parte lae de vioară fabricie ție proprie,

O

Fondat în 1868.

O

TEUTSCH GYULA

Prima fabrica din Brașov

de mașini, pompe de stins focul și tot felul de articole de alamă, institut pentru nichelare, magazin de biciclete, mașini de cusut și mașini agricole

Brașov, str. Bolonya-vasut Nr. 9.

- - PROSPECTE - -

despre pompe de apă trimite gratis și franco.

O

Telefon-Nr. 122.

O

STIMATE DOAMNE!

Comandați numai odată de probă cosmeticul de înfrumșetare

Crema Havasi-Gyopár de dr. Biró

și Vă veți convinge că acest cosmetic minunat îndepărtează imediat pistruiile, petele de ficat și tot felul de erupțiuni de pelea feței, și îi dă o frăgezime tinerească. Un borcan mare 1 cor. Săpunul 70 fil.

Cel mai eficace preparat contra anemiei, lipsa de Tokaji China-Vasbor apetit și nenosităte este preparatul alui Dr. BIRÓ Tokaji China-Vasbor Are un gust plăcut, întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil.

„ARANYHARMAT“.

Prin întrebuințarea căruia se poate colora părul în blond-auriu. Acest mijloc e nesticăcios atât pentru păr cât și în general pentru sănătate. Nu vopsește! Nu murdărește! Prețul unei sticle cu îndrumare 3 coroane.

Toate aceste se află în deposit principal la:

Farmacia W O L F F, Kolozsvár.

Corespondență particulară în limba română!

MOȘTENITORII LUI

TAGÁNYI ISTVÁN

ȘI KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN

proprietarii de vii de deal

și vind

VINURILE

din regia proprie exclusiv de Mădierat, Miniș și Barațca, vinuri albe și roșie de masă, de desert (aszu)

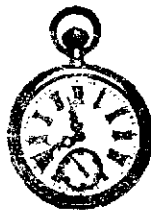
în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pentru acest scop și le espediază în butoie sau buteli în loc sau în provincie.

Catalog specificat de prețuri se trimite la dorință imediat.

IULIU ERŐS

SIBIU (NAGYSZEBEN).

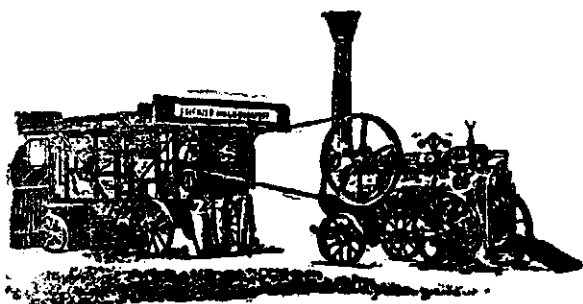

Noutăți în toate soiurile de oroloage, juvaere, articoli de aur și argint, cadouri de nuntă și boțez, inele de fidanțare gata, cercei, lanțuri de oroloage, brățare, utensillii pentru biserici și masă, obiecte de lux de toate soiurile în aur și argint.

Fiecare obiect de aur sau argint e examinat oficios și proba oficioasă vizibilă exact, afară de aceea se garantează la scris, că obiectul e veritabil. Trimitere numai cu rambursă.

Prețcurante ilustrate la cerere gratis și franco.

**Provisiuni de mașini cu vapor
LOCOMOBILE**

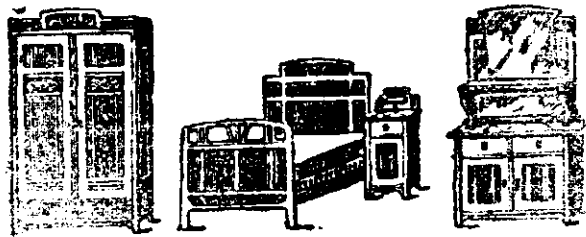
făcător de jirezi de paie

în formă întrebuințată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de plătere foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Fabrică de mobile.

**Cel mai ieftin isvor de a procura mobile
e în TIMIȘIORA.**

Mare magazin cu tot felul de **mobile** pentru **mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc.**, dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru **biurouri de cancelarii și bolte**, pregătirea **meselor de biliard** după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

In așteptarea comandelor, rămân

cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár

Gyárvaros, 3 király-u. 6.

Oravicza

Fő-utca.

Cel mai mare galonar de mobile și podoabe femelești din țară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Industria națională

Să sprijinim industria națională!

Prăvălie nouă! **Fischer Mór** Prăvălie nouă!
ARAD
Piața Andrassy 20.
(Palatul Fischer Eliz.)

Magazin bogat asortat de cele mai bune

articole de porțelan

sticlă,

LĂMPI

RAME,

argintărie-china și alpacca

obiecte de lux și tacâmuri.

Jucării de copii. Păpuși.

TRUSOURI DE MIRESE.

Cel mai bun isvor pentru obiecte de ocazie și cadouri.

Rame din cele mai frumoase, se pregătesc repede și punctual.

Serviciu prompt și cu atenție!

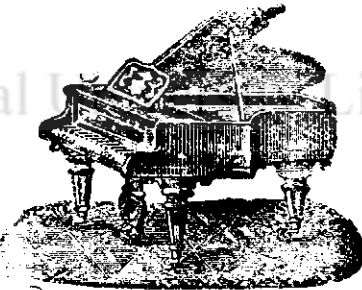
KOMÁROMI N. UTÓDA
Risko Alajos

Debreczen, Hunyadi-tér 11.

In marele magazin de plane și instrumente muzicale ține tot felul de plane de calitate cea mai bună, cimbale

și tot felul de instrumente cu coarde și de alamă, precum și tot felul de părți din cari se

compun instrumentele, coarde veritabile de Roma.

Se angajează să acordeze tot felul de plane și să le repare, așa în loc ca și în provincie, cu cea mai mare pricepere specială.

A V I S !

Am onoare a aduce la cunoștința On. domni preoți și comuni bisericești că în atelierul meu

fac haine bisericești, haine pentru preoți odăjdii, steaguri, prapori, haine pentru diaconi și îmbrăcăminte albe pentru băeți etc., cu prețurile cele mai ieftine și prompt. Așteptând sprijinul DV.

sunt cu stimă:

Stefan Radonits

KIKINDA,

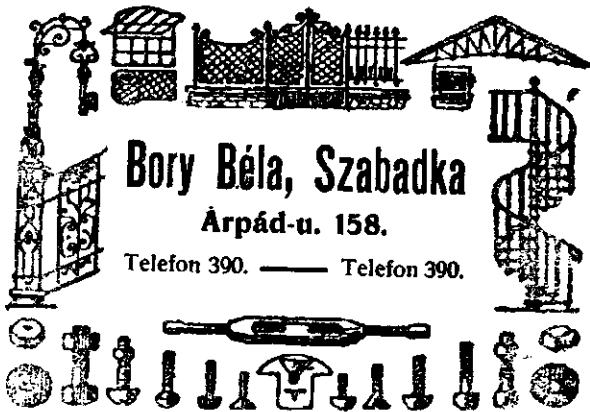
strada Sârbească No 2455, în arpopierea poștei mare.

Skudier-tér nr. 5.
TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS
prăvălie de haine pentru domni, băeți și copii
H O E R M A N N

La comandă de 6 borcane le trimite porto franco
La cei ce s'angajează să vândă să dau procente mari.
Un borcan cu esența cum trebuie folosită, în decurs de opt zile, fără durere, care depărează bătaura cu rădăcină cu tot neîntrecut în timpul prezent,
Crema pentru bătauri

Primul fabricant de instrumente și mașini de vînterie din Ungaria de Sud

Bory Béla, Szabadka

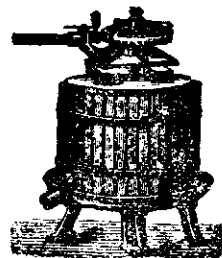
Arpád-u. 158.

Telefon 390. — Telefon 390.

Primesc comande de tot felul pentru zidărit, lucrări de artă și mașinărie, aranjare de apeducte și sonerie cu electricitate și repararea acestora,

mai departe pregătesc mașini de vinărit

amintite ca: pompe de vin, scule de bere, instrumente pentru punerea dopului, stupșuri, PRESSE DE VIN, ZDROBITOARE DE STRUGURI, etc. și repar aceste stănd bun pentru reparație. — Pregătesc apoi tot felul de țesături de sârmă la cuște de găini, la grădini zoologice, la îngrădituri de vii.

Cu prețurile cele mai moderate transportez mașini de țesut sârmă, cuptoare maces automate și mașini după cele mai noi sisteme.

Ținta mea principală e să câștig încrederea comandatorilor, clienților mei și pentru viitor.

Servesc bucuros cu un plan de buget, cu preț-curent.

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mînat sau cu motor să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,
(Palatul Minorităților).

unde se află biciclete de toate felurile cu prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac punctual. — Mașini de cusut se află în magazin permanent. Condițiuni favorabile pentru plată în rate.

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT ȘI
CAFENEA. — In centrul orașului.**Központi Szálloda — Hotel Central**

Telefon 89L.

ARAD

Telefon 89L.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări fran-
ceze și ungurești.Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți
se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomo-
date pentru diferite societăți sunt la dispoziție în toată vremea.

SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. —
Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprijinul on. public îl cere cu toată stima

Ronai János, hotelier.

Serviciu escelent!

**O păpușă pentru probă
numai 5 cor. 50 fileri.****Pregătit cu pânză 9 coroane.**

Se află la pregătorul de păpuși de probă

VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körút 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! Reparare de păpuși!

Vânzare en gros și en detail.

Croitori de haine pentru domni și uniforme

Fábián és Blázsín, Arad

Deák Ferenc-utca „Vass-szálloda” épület.

P. T.

Vă aduc la cunoștință, că am ieșit dela firma
Schäffer Henrik, unde am fost croitor mai
mulți ani și am intrat în tovărășie cu binecunoscu-
tul croitor de haine de domni **Fábián Sándor**. Firma
noastră**Fábián és Blázsín**e înserisă pe cale legală. — Atelierul nostru e mon-
tat din nou modern, avem în magazinul nostru tot
felul de stofe moderne englezești și franțuzești, pre-
cum și stofe din patrie, cari sunt din anul acesta,
nu învechite în magazin. **Amândoi suntem
specialiști în croitorie** și așa nu ținem
măstru de croitorie și facem și pe calea aceasta
economie, folosind cel mai bun material și avem la
dispoziție lucrători buni, prin urmare lucrăm mai
ieftin ca alți croitori, de ceea ce vă veți convinge
dacă veți face o comandă de probă.Dacă suntem chemați în provincie, ne ducem fără
să socotim cheltuelile de drum, în cazul când pu-
tem conta la binevoitoarea comandă.

Cu deosebită stimă:

Fábián és Blázsínconfeccionătorii uniformelor funcționarilor motoarelor
și ai trenurilor unite Arad-Csanádi.**Cumpărături de ocazie!**Aduc la cunoștința on. public, că am cumpărat prăvălia de porcelanuri și sti-
clărie a **Fraților Gebhart** și din cauza greutăților mutatului, toate articolele
ce se află în magazin, precum sticlării, porcelanuri, lămpi, lustre de gaz și
electrice, tot felul de articole de podoabă, tăcămuri de masă de alpaun și

alpacca de argint, vase de fert din nickel ș. a.

le vând cu preț redus**despre ce roș pe on. public să se convingă.**

Cu deosebită stimă:

Următorul Fraților Gebhart

RAUCH RAIMUND.

Prețuri ieftine!

Mobilierul prăvăliei e de vândut.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad

ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmeticiuri franțuzești și englezești.

Am onoare să aduc la cunoștința on. doamne că

— Atelierul nostru —

de confecționarea rochiilor pentru doamne

(care se află în Arad, edificiul teatrului, etagiul II, în dreapta pe partea pieței Libertății)

— I'am îmbogățit cu —

un depozit de pălării de dame

— moda cea mai nouă. —

Și suntem în situația favorabilă de a putea vinde articolele noastre moderne cu prețuri reduse.

Cu stimă: **Surorile Wolf.**

Tot aici se primesc fete istețe cari volesc să învețe.

☉ **Acuma a sosit** ☉

Untura de pește proaspătă
de Norvegia

fară culoare și miros, calitate escelentă.

≡ Prețul unei sticle 2 coroane. ≡

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

≡ Prețul unei sticle 80 fileri. ≡

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

FRATER és DÓMÖTÖR

cancelaria de arhitectură diplomată

ARAD, STRADA SALACZ GYULA NUMĂRUL 1.

Primește:

măsurarea, regularea, comasarea, parcelarea, orașelor, comunelor, și a domeniilor precum și tracirozarea, planuirea și construcția terenurilor de pădure și industriale.

Specialiști:

în planuirea și înființarea regulărei de ape și a apeductelor.

Inștințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din loc și jur, că în locuința mea din strada Bercsényi, nr. 8 Arad efeptuesc tot felul de

planuri de zidărie

pe lângă prețurile cele mai reduse.

Insemnez că în urma praxei mele continue de 32 ani, mă nizuiesc ca în totdeauna să câștig îndestulirea onoratului public doritor de a zidi. Nu sunt membrul nici unei societăți și tot felul de zidărie o efeptuesc cât mai curând.

Cerând sprijinirea, sunt cu profundă stimă:

Horváth József, măestru zidar.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și ezeuții: Pentru provedere cu apă și iluminare ^{prezum} și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Un talp bere de curte 9 cr.
O halbă 14 cr.

Avis!**Avis!**

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că
berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și acea voi ajusta conform tuturor recerințelor moderne. Din ziua aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kőbánya a primei societăți ungurești pe actul așa numită

BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor moderne.

Cu deosebită stimă: **Kánya Géza.**

Un talp bere de curte 9 cr.
O halbă 14 cr.

PRĂVĚLIE DE FLORI

a lui **SCHVEFFER EDE**
ARAD, palatul Minoritilor.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununii după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== **Serviciu prompt.** ==

EGYEDULI SŐSBORSZESZ, MELY JÓTEKONY CZÉLT IS SZOLGAL

A LEGJOBB SŐSBORSZESZ MINDENÜTT KAPHATÓ

LEGJOBB MÁZI SZER

FABIÁN LAJOSNAL GYULÁN

„DŐJEYZETT SZIMKA

FABIÁN SZANATORIUM SŐSBORSZESZ

30 filléres, 1 koronás és 2 koronás üvegekben.

Megrendelhető: FABIÁN LAJOSNAL GYULÁN

6% A „JÓZSEF FŐHERCEG SZANATORIUM EGYESÜLET” JAVARA

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale de recunoștință adevărate, că contra durerii de

muschi, rupere

și la alte dureri porvenite din răceală

unicul medicament mântuitor și de dureri atinăteri este

Spiritul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cotul Békés)

in comande de 30 fill., 1 cor. și de 2 cor.

Comandă prin poștă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

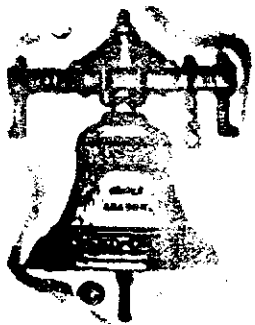
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mult ant și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul să față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferești de biserică, pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbuitor de artă și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut în atelierul meu fereștile bisericilor romano-catolice din Bács-Almás, a celei din Nickine, din Grediște, Bácskula și Bodajk, a celei greco-orientale din Ujvidék, la cari mă provoc, ca și la parochii, cari au lucru distins din parte-mi.

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

== **BÁCS-TOPOLYA** ==

Recomandă

mașina de

sămănat

HUNNIA

cu două

rânduri.

Fabricație ungurească!

Postiți și cereți inviațiuni asupra prețurilor.